

Lagrådsremiss

Ett mer konkurrenskraftigt system för stöd vid korttidsarbete

Regeringen överlämnar denna remiss till Lagrådet.

Stockholm den 5 mars 2020

Magdalena Andersson

Johanna Mihaic
(Finansdepartementet)

Lagrådsremissens huvudsakliga innehåll

I lagrådsremissen föreslås att ett nytt system för stöd vid korttidsarbete införs.

Korttidsarbete innebär att en arbetstagare tillfälligt går ner i arbetstid och lön. Kostnaden delas av arbetstagare, arbetsgivare och staten. Enligt nu gällande regler finns en möjlighet att ge tidsbegränsat stöd till arbetsgivare vid en synnerligen djup lågkonjunktur eller när en sådan är nära förestående. Stödet aktiveras genom att regeringen meddelar föreskrifter.

Det nya systemet för stöd vid korttidsarbete – som föreslås utgöra ett komplement till det befintliga systemet – innebär att enskilda arbetsgivare som drabbats av tillfälliga och allvarliga ekonomiska svårigheter som inte rimligen hade kunnat förutses eller undvikas genom andra tillgängliga åtgärder ska kunna få stöd under begränsade perioder. Till skillnad från vad som gällt tidigare innebär det nya systemet att en arbetsgivare kan beviljas stöd med hänsyn till förhållandena hos den enskilda arbetsgivaren, dvs. oberoende av det allmänna konjunkurläget och utan att regeringen meddelar föreskrifter. Det föreslagna systemet är därmed permanent och öppet. För stödet gäller i övrigt samma förutsättningar som i nuvarande system, bl.a. fasta nivåer för arbetstids- och löneminskning.

Förslaget föranleder ändringar i lagen (2013:948) om stöd vid korttidsarbete.

De nya bestämmelserna föreslås träda i kraft den 1 augusti 2020.

Innehållsförteckning

1	Beslut	3
2	Förslag till lag om ändring i lagen (2013:948) om stöd vid korttidsarbete	4
3	Ärendet och dess beredning	10
4	Det nuvarande systemet med stöd vid korttidsarbete.....	10
5	Det svenska systemet för korttidsarbete görs mer konkurrenskraftigt.....	12
5.1	Ett permanent och öppet system för stöd vid korttidsarbete införs.....	12
5.2	Definitioner av centrala begrepp	16
5.3	Förutsättningar för godkännande för stöd	17
5.4	Stöd- och karenperiodens längd.....	23
5.5	Stöd i centrala och lokala kollektivavtal.....	25
5.6	Förfarandefrågor.....	26
5.7	Inhämtande av uppgifter i kontrollsyfte	30
5.8	Det behöver inte införas någon bestämmelse om sekretess för uppgifterna hos Tillväxtverket	31
5.9	Personuppgiftsbehandling	33
5.10	Om ersättningar från trygghetssystemen	36
5.11	Förslagets förenlighet med EU:s regler om statligt stöd	37
5.12	Ikraftträdande	37
6	Konsekvensanalys.....	38
6.1	Syfte och alternativa lösningar	38
6.2	Offentligfinansiella effekter	39
6.3	Effekter för sysselsättning	42
6.4	Effekter för företagen	44
6.5	Effekter för offentlig sektor.....	44
6.6	Effekter för enskilda.....	45
6.7	Effekter för den ekonomiska jämställdheten	45
6.8	Effekter för inkomstfördelningen	46
6.9	Effekter för myndigheter och de allmänna förvaltningsdomstolarna.....	46
6.10	Förslagets förenlighet med EU-rätten	47
6.11	Övriga effekter	47
7	Författningskommentar.....	47
Bilaga 1	Sammanfattning av delbetänkandet Ett mer konkurrenskraftigt system för stöd vid korttidsarbete (SOU 2018:66)	54
Bilaga 2	Betänkandets lagförslag	56
Bilaga 3	Förteckning över remissinstanserna	60

1 Beslut

Regeringen har beslutat att inhämta Lagrådets yttrande över förslag till lag om ändring i lagen (2013:948) om stöd vid korttidsarbete.

2 Förslag till lag om ändring i lagen (2013:948) om stöd vid korttidsarbete

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2013:948) om stöd vid korttidsarbete

dels att 4, 18, 19, 29 och 32–38 §§ ska ha följande lydelse,

dels att rubriken närmast före 5 § ska lyda ”Stöd vid synnerligen djup lågkonjunktur”,

dels att det ska införas sex nya paragrafer, 5 a, 5 b, 6 a, 7 a, 7 b och 8 a §§, och närmast före 5 a och 7 b §§ nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 §

Vid tillämpning av denna lag ska följande gälla:

1. Ordinarie arbetstid är den tid som en arbetstagare skulle ha arbetat, om han eller hon inte hade deltagit i korttidsarbete. Vid beräkning av den ordinarie arbetstiden ska det bortses från frånvaro.

2. Ordinarie lön är den regelmässigt utgående kontanta lön som arbetstagaren skulle ha haft under stödmånaden om han eller hon inte hade deltagit i korttidsarbete. I den ordinarie lönen ingår dock inte löneökningar som avser tid efter jämförelsemånaden. Inte heller ingår lön till den del som den överstiger det belopp som regeringen bestämmer. Vid beräkning av den ordinarie lönen ska det bortses från frånvaro. Om arbetstagaren har deltagit i korttidsarbete under endast en del av stödmånaden, utgör den ordinarie lönen motsvarande del.

3. Korttidsarbete är arbete där arbetstiden är kortare än den ordinarie arbetstiden, eller där partiell arbetsbefrielse införs med stöd av ett centralt kollektivavtal, under en begränsad period *med anledning av en synnerligen djup lågkonjunktur* och lönen därför är lägre än den ordinarie lönen.

3. Korttidsarbete är arbete där arbetstiden är kortare än den ordinarie arbetstiden, eller där partiell arbetsbefrielse införs med stöd av ett centralt kollektivavtal, under en begränsad period och lönen därför är lägre än den ordinarie lönen.

4. Stödperiod är den tidsperiod när stöd vid korttidsarbete ska lämnas enligt 5–8 §§.

5. Stödmånad är den kalendermånad som arbetsgivaren begär preliminärt stöd för.

6. Jämförelsemånad är den kalendermånad som infaller tre månader före den månad då regeringen föreskriver att stöd vid korttidsarbete ska lämnas enligt 5 §.

6. Jämförelsemånad är den kalendermånad som infaller tre månader före den månad då regeringen föreskriver att stöd vid korttidsarbete ska lämnas enligt 5 § *eller, när Tillväxtverket fattat beslut om godkännande enligt 5 a §, den kalendermånad som infaller tre månader före den*

kalendermånad då beslutet fattades.

7. Avstämningstidpunkt är den tidpunkt då skyldigheten att göra en avstämmning har uppkommit.

8. Avstämningsperiod är en stödperiod eller den kortare period som skyldigheten att göra en avstämmning avser.

Stöd efter godkännande från Tillväxtverket

5 a §

Stöd ska lämnas till en enskild arbetsgivare efter godkännande av Tillväxtverket.

Ett sådant godkännande får bara lämnas om

1. arbetsgivaren har fått tillfälliga och allvarliga ekonomiska svårigheter,

2. de ekonomiska svårigheterna har orsakats av något förhållande utom arbetsgivarens kontroll,

3. de ekonomiska svårigheterna inte rimligen hade kunnat förutses eller undvikas, och

4. arbetsgivaren har använt sig av andra tillgängliga åtgärder för att minska kostnaden för arbetskraft.

5 b §

Ett godkännande enligt 5 a § får inte lämnas om arbetsgivaren vid tidpunkten för ansökan om godkännande är

1. skyldig att upprätta en kontrollbalansräkning av sådant slag som anges i 25 kap. 13 § aktiebolagslagen (2005:551),

2. föremål för företagsrekonstruktion av sådant slag som anges i lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion, eller

3. på obestånd.

6 a §

En arbetsgivare som fått ett godkännande enligt 5 a § får

ansöka om preliminärt stöd enligt 18 § för högst sex kalendermånader i följd.

7 a §

Om de ekonomiska svårigheter som avses i 5 a § andra stycket förväntas kvarstå när den tidsperiod som anges i 6 a § löper ut får den förlängas en gång med tre kalendermånader.

En ansökan om förlängning ska ha kommit in till Tillväxtverket inom fyra kalendermånader från det att den tidsperiod som anges i 6 a § inletts. I annat fall får förlängning inte medges.

Sammanlagd tidsperiod

7 b §

Den sammanlagda tiden för stöd enligt 5 och 5 a §§ får inte överstiga 24 kalendermånader under en period om 36 kalendermånader.

8 a §

När en sådan tidsperiod som avses i 6, 6 a, 7 eller 7 a § har löpt ut, får ett beslut om godkännande enligt 5 a § fattas tidigast 24 kalendermånader efter den tidpunkten.

18 §

En ansökan om preliminärt stöd ska ha kommit in till *Skatteverket* inom två kalendermånader från utgången av stödmånaden. I annat fall får stöd inte lämnas för stödmånaden.

En ansökan om preliminärt stöd ska ha kommit in till *handläggande myndighet* inom två kalendermånader från utgången av stödmånaden. I annat fall får stöd inte lämnas för stödmånaden.

Vid stöd efter godkännande enligt 5 a § ska den första stödmånaden i stödperioden infalla senast 45 dagar efter godkännandet. I annat fall får stöd inte lämnas.

19 §

En arbetsgivare som har fått preliminärt stöd ska göra en avstämning enligt 20 §.

Avstämning ska ske vid utgången av tredje kalendermånaden från den tidpunkt då en stödperiod löpt ut. Om arbetsgivaren före denna tidpunkt under tre på varandra följande kalendermånader inte har ansökt om preliminärt stöd, uppkommer dock skyldigheten att göra en avstämning vid utgången av den tremånadersperioden. *Den tidpunkt då skyldigheten att göra en avstämning uppkommit, är en avstämningstidpunkt.*

En stödperiod eller den kortare period som skyldigheten att göra en avstämning avser, är en avstämningsperiod.

När preliminärt stöd har lämnats efter aktivering enligt 5 § ska avstämning göras vid utgången av tredje kalendermånaden från den tidpunkt då en stödperiod löpt ut. Om arbetsgivaren före denna tidpunkt under tre på varandra följande kalendermånader inte har ansökt om preliminärt stöd, uppkommer dock skyldigheten att göra en avstämning vid utgången av den tremånadersperioden.

När preliminärt stöd har lämnats efter godkännande enligt 5 a § ska avstämning göras vid utgången av den tredje kalendermånaden från den tidpunkt då en stödperiod inleddes och därefter senast var tredje månad från den första avstämningstidpunkten.

29 §

En arbetsgivare som är skyldig att göra en avstämning ska ge in en anmälan om avstämning. Anmälan ska ha kommit in till Skatteverket inom två kalendermånader från avstämningstidpunkten. I anmälan ska det anges om arbetsgivaren är skyldig att betala tillbaka ett belopp efter sammanställning enligt 28 §.

En arbetsgivare som är skyldig att göra en avstämning ska ge in en anmälan om avstämning. När preliminärt stöd har lämnats efter aktivering enligt 5 § ska anmälan ha kommit in till Skatteverket inom två kalendermånader från avstämningstidpunkten. När preliminärt stöd har lämnats efter godkännande enligt 5 a § ska anmälan ha kommit in till Tillväxtverket inom två veckor från avstämnings-tidpunkten. I anmälan ska det anges om arbetsgivaren är skyldig att betala tillbaka ett belopp efter sammanställning enligt 28 §.

En arbetsgivare som efter sammanställning enligt 28 § har rätt till ytterligare stöd ska begära detta i anmälan om avstämning. I annat fall betalas inte något ytterligare stöd ut för avstämningsperioden.

Om det finns särskilda skäl, ska anstånd med att ge in anmälan om avstämning medges. Om förhållandena har ändrats så att det inte längre finns förutsättningar för anståndet, ska anståndet återkallas.

32 §

Preliminärt stöd och ytterligare stöd ska tillgodoföras arbetsgivaren genom kreditering på ett sådant

Preliminärt stöd och ytterligare stöd, som har lämnats efter att regeringen har meddelat föreskrifter enligt 5 §, ska tillgodoföras

skattekonto som avses i 61 kap. 1 § skatteförfarandelagen (2011:1244). arbetsgivaren genom kreditering på ett sådant skattekonto som avses i 61 kap. 1 § skatteförfarandelagen (2011:1244).

Stödet ska krediteras arbetsgivarens skattekonto den 12 i månaden efter det att beslut om utbetalning fattats, med undantag för januari då stödet i stället ska krediteras den 17 och i augusti den 12 eller 17.

33 §

Om en arbetsgivare är återbetalningsskyldig enligt denna lag, ska Skatteverket besluta att återkräva beloppet. Ett sådant beslut ska innehålla uppgift om det belopp som arbetsgivaren ska betala tillbaka och när beloppet senast ska betalas.

Om en arbetsgivare är återbetalningsskyldig för stöd som har lämnats efter att regeringen har meddelat föreskrifter enligt 5 §, ska Skatteverket besluta att återkräva beloppet. Ett sådant beslut ska innehålla uppgift om det belopp som arbetsgivaren ska betala tillbaka och när beloppet senast ska betalas.

Senaste betalningsdagen ska bestämmas till den 12 eller 26 i en månad, i januari den 17 eller 26, i augusti den 12, 17 eller 26 och i december den 12 eller 27, och tidigast 30 dagar efter beslutet.

Det belopp som arbetsgivaren är skyldig att betala tillbaka ska debiteras ett sådant skattekonto som avses i 61 kap. 1 § skatteförfarandelagen (2011:1244).

34 §

I fråga om stöd enligt denna lag gäller vad som sägs i skatteförfarandelagen (2011:1244) om

I fråga om stöd som har lämnats efter att regeringen har meddelat föreskrifter enligt 5 § gäller vad som sägs i skatteförfarandelagen (2011:1244) om

1. inbetalning till det särskilda kontot för skattebetalningar i 62 kap. 2 §,
2. avräkning i 62 kap. 11–14 §§,
3. vilken skatt eller avgift som är betald i 62 kap. 15 §,
4. inbetalda belopp som inte har kunnat tillgodoräknas någon i 62 kap. 19 §,
5. anstånd med betalning av skatter och avgifter i 63 kap. 2, 4–6, 8–10, 13, 15, 16, 22 och 23 §§,
6. återbetalning av skatter och avgifter i 64 kap. 2, 4, 9 och 10 §§,
7. ränta i 65 kap. 2–4, 7, 8, 13–16 och 18 §§,
8. besluts verkställbarhet i 68 kap. 1 §,
9. indrivning i 70 kap., och
10. övriga bestämmelser om verkställighet i 71 kap.

En fordran enligt denna lag ska vid tillämpningen av lagen (1982:188) om preskription av skattefordringar m.m. anses vara en sådan fordran som har påförts enligt skatteförfarandelagen.

35 §

En arbetsgivare som har ansökt om eller fått stöd ska ge *Skatteverket* tillfälle att granska verksamheten med avseende på arbetsgivarens rätt till stöd och lämna de uppgifter som behövs för granskningen.

En arbetsgivare som har ansökt om eller fått stöd ska ge *handläggande myndighet* tillfälle att granska verksamheten med avseende på arbetsgivarens rätt till stöd och lämna de uppgifter som behövs för granskningen.

36 §

Skatteverket får förelägga en arbetsgivare att fullgöra sina skyldigheter enligt 35 §.

Handläggande myndighet får förelägga en arbetsgivare att fullgöra sina skyldigheter enligt 35 §.

Ett föreläggande får förenas med vite. Ett föreläggande får dock inte förenas med vite om det finns anledning att anta att den som ska föreläggas har begått en gärning som är straffbelagd, och föreläggandet avser utredning av en fråga som har samband med den misstänkta gärningen.

37 §

Frågor enligt denna lag, utom frågor som avses i 5–8 §§, prövas av *Skatteverket*.

Frågor enligt denna lag, utom frågor som avses i 5, 6, 7 och 8 §§, prövas av *Tillväxtverket*. *Tillväxtverket ska handlägga en ansökan om godkännande enligt 5 a § skyndsamt.*

Skatteverket prövar frågor som följer av att en arbetsgivare har ansökt om stöd efter att regeringen har meddelat föreskrifter enligt 5 §.

38 §

Beslut enligt denna lag överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten. Beslut enligt 5–8 §§ och beslut om sådant anstånd som avses i 63 kap. 23 § skatteförfarandelagen (2011:1244) får dock inte överklagas.

Beslut enligt denna lag överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten. Beslut enligt 5, 6, 7 och 8 §§ samt beslut om sådant anstånd som avses i 63 kap. 23 § skatteförfarandelagen (2011:1244) får dock inte överklagas.

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2020.

3 Ärendet och dess beredning

Regeringen beslutade den 15 februari 2018 att ge en särskild utredare i uppdrag att bl.a. analysera om och i så fall hur det svenska systemet med statligt stöd vid korttidsarbete kan göras mer konkurrenskraftigt. Utredaren skulle även analysera om det fanns behov av att kombinera systemet med åtgärder som t.ex. validering, utbildning eller annan kompetensutveckling för de arbetstagare som deltar i korttidsarbete. Om analysen visade på behov av förändringar skulle utredaren lämna sådana förslag. (dir. 2018:5).

Utredningen, som antog namnet Utredningen om ett mer konkurrenskraftigt system för stöd vid korttidsarbete, lämnade i augusti 2018 över delbetänkandet Ett mer konkurrenskraftigt system för stöd vid korttidsarbete (SOU 2018:66). En sammanfattning av betänkandet finns i *bilaga 1*. Betänkandets lagförslag finns i *bilaga 2*. Betänkandet har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 3*. Remissyttrandena finns tillgängliga i Finansdepartementet (Fi2018/02864/S1). De förslag som finns i delbetänkandet behandlas i denna lagrådsremiss.

Under ärendets hantering har fråga om den personuppgiftsbehandling som förslaget ger upphov till är förenlig med regelverket om dataskydd uppkommit (se avsnitt 5.9). Ett utkast till lagrådsremiss med bedömningen i denna fråga har beretts under hand med Datainspektionen och Skatteverket. Datainspektionens och Skatteverkets svar har bifogats ärendet (Fi2018/02864/S1).

I februari 2019 lämnade utredningen över sitt slutbetänkande Stöd för validering eller kompetensåtgärder i samband med korttidsarbete (SOU 2019:10). Förslagen i slutbetänkandet bereds för närvarande i Regeringskansliet.

4 Det nuvarande systemet med stöd vid korttidsarbete

Korttidsarbete innebär att arbetstagare tillfälligt går ned i arbetstid och lön.

Den nuvarande regleringen av stöd vid korttidsarbete trädde i kraft den 1 januari 2014 (prop. 2013/14:1, bet. 2013/14:FiU1, rskr. 2013/14:56). Syftet med stöd vid korttidsarbete är att kunna stödja sysselsättningen och dämpa arbetslösheten i synnerligen djupa lågkonjunkturer. Bakgrunden till införandet av stödet var de erfarenheter som fanns från lågkonjunkturen efter den s.k. finanskrisen 2008. Stödet syftar till att i mycket allvarliga konjunkturella situationer bevara arbetstillfällena vid företag som möter en vikande efterfrågan. Den nu gällande lagstiftningen har hittills inte tillämpats.

Nuvarande regler för statligt stöd vid korttidsarbete innebär att staten, arbetsgivaren och arbetstagaren delar på kostnaderna för korttidsarbete. Kostnaderna för korttidsarbete utgörs av den lön inklusive arbetsgivaravgifter som motsvarar arbetstidsminskningen. Det statliga stödet lämnas

med en tredjedel av detta underlag (prop. 2013/14:1 Förslag till statens budget, finansplan och skattefrågor avsnitt 6.17.5.1.3).

Enligt gällande regler får stöd endast lämnas om det råder en synnerligen djup lågkonjunktur eller är sannolikt att en sådan är nära förestående. Ett ytterligare villkor är att stödet inte ska hindra en samhällsekonomiskt önskvärd strukturomvandling eller medföra andra nackdelar. Stödet aktiveras genom att regeringen meddelar föreskrifter för en stödperiod om tolv månader. Denna period kan förlängas tolv månader. Företagen ansöker sedan hos Skatteverket om stöd (s.k. preliminärt stöd) som lämnas enligt tre fasta nivåer för arbetstids- och löneminskning. Stödet betalas ut via skattekontot hos Skatteverket.

För att ge rätt till preliminärt stöd ska en arbetstagares arbetstidsminskning vid deltagande i korttidsarbete under en avtalsperiod uppgå till 20, 40 eller 60 procent av ordinarie arbetstid. Löneminskningen ska uppgå till 12 procent av ordinarie lön om arbetstidsminskningen är 20 procent, till 16 procent om arbetstidsminskningen är 40 procent och till 20 procent om arbetstidsminskningen är 60 procent. De angivna nivåerna är fasta och kan inte ändras i centrala eller lokala avtal.

Stöd kan lämnas till såväl arbetsgivare som är bundna av kollektivavtal som arbetsgivare som inte har kollektivavtal. Förutsättningarna för att få preliminärt stöd ser dock något annorlunda ut för de två fallen.

En arbetsgivare som har fått preliminärt stöd är skyldig att göra en avstämning för att fastställa ett slutligt stöd. Avstämningen innebär en jämförelse och bedömning av om den genomsnittliga arbetstids- och löneminskningen som har tillämpats överensstämmer med de angivna nivåerna i lagen och de avtal som slutits.

Om det preliminära stödet har beräknats på en större arbetstids- och löneminskning än den som faktiskt tillämpats är arbetsgivaren skyldig att betala tillbaka skillnaden mellan preliminärt och slutligt stöd. En arbetsgivare kan också ha rätt till ytterligare stöd motsvarande skillnaden mellan preliminärt och slutligt stöd, om det preliminära stödet har beräknats på en lägre arbetstids- och löneminskning än den som faktiskt tillämpats.

En arbetsgivare är vidare skyldig att betala tillbaka allt preliminärt stöd som har betalats ut för en arbetstagare under en avtalsperiod om den tillämpade genomsnittliga arbetstids- och löneminskningen inte motsvarar en stödnivå som anges i lagen eller saknar stöd i avtal. Samma sak gäller om arbetsgivaren ger in en anmälan om avstämning för sent, inte anger återbetalningsskyldighet eller anger återbetalningsskyldighet med för lågt belopp. En arbetsgivare som har lämnat oriktiga uppgifter eller på annat sätt förorsakat att stöd lämnats på fel grund kan bli helt eller delvis återbetalningsskyldig.

Eventuell återbetalningsskyldighet eller rätt till ytterligare stöd regleras genom debitering eller kreditering av arbetsgivarens skattekonto.

5 Det svenska systemet för korttidsarbete görs mer konkurrenskraftigt

5.1 Ett permanent och öppet system för stöd vid korttidsarbete införs

Regeringens förslag: Ett nytt system för stöd vid korttidsarbete införs. Stöd enligt det nya systemet ska kunna lämnas under en begränsad tid till arbetsgivare som på grund av tillfälliga och allvarliga ekonomiska svårigheter behöver införa korttidsarbete.

Systemet utgör ett komplement till det befintliga systemet som innebär att arbetsgivare bara kan ansöka om stöd när det allmänna konjunkturläget är mycket dåligt och efter aktivering från regeringen.

Regeringens bedömning: Det nya systemet bör utvärderas när det har varit i kraft en viss tid.

Utredningens förslag och bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Majoriteten av de remissinstanser som har yttrat sig tillstyrker eller har inget att invända mot utredningens förslag. *Ekonomistyrningsverket (ESV)*, *Konjunkturinstitutet* och *Tillväxtanalys* avstyrker förslaget. *Arbetsförmedlingen*, *Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering (IFAU)* och *Konkurrensverket* har principiella invändningar mot förslaget.

Innovations- och kemiindustrierna i Sverige, *Industriarbetsgivarna*, *IF Metall*, *Livsmedelsföretagen*, *Skogsindustrierna*, *Sveriges Ingenjörer*, *SveMin*, *Teknikföretagen* och *Unionen (IKEM m.fl.)*, till vars yttrande *TCO* ansluter sig, *Svenskt Näringsliv*, *Almega*, *BIL Sweden/Fordonskomponentgruppen FKG*, *Företagarna*, *Landsorganisationen i Sverige (LO)*, *Näringslivets Regelnämnd NNR*, *AB Volvo*, *Svenska Teknik & Designföretagen* och *Akademikerförbundet SSR* anser att det nuvarande svenska systemet för korttidsarbete inte är konkurrenskraftigt jämfört med motsvarande system i viktiga konkurrentländer. Svenskt Näringsliv, LO och IKEM m.fl. framhåller att en större konkurrensneutralitet kan få en positiv inverkan på sysselsättningen genom minskat behov av uppsägningar vid bl.a. konjunkturedgångar och större incitament att förlägga investeringar till Sverige. IKEM m.fl. framhåller också att den främsta anledningen till att nuvarande system inte är konkurrensneutralt är att det inte är permanent. *Tillväxtverket* och *Länsstyrelsen i Norrbottens län* anser att förslaget kan vara positivt för arbetsgivares möjligheter att behålla nyckelkompetens under tillfälliga nedgångar och på så sätt stå förberedda i en uppgång. Länsstyrelsen i Norrbottens län anser också förslaget kan vara positivt för lands- och glesbygdskommuner där många av landets industrier finns belägna.

ESV anser att riskerna med förslaget inte är tillräckligt utredda. Förslaget riskerar enligt ESV att medföra att arbetsgivare får stöd trots att de saknar ett egentligt behov samt att arbetstagare i högre utsträckning stannar kvar i lågproduktiva företag, s.k. dödvikts- och undanträngnings-effekter. Detta kan få negativa effekter på både de offentliga finanserna

och den ekonomiska tillväxten. Konjunkturinstitutet anser att stödet bör begränsas till situationer då det råder djup lågkonjunktur och framhåller att förslaget kan ha skadliga effekter i högkonjunktur då det råder arbetskraftsbrist i vissa delar av ekonomin. Detta även med beaktande av föreslagna begränsningar i form av kortare stödperiod om sex månader och bibehållen karenperiod. *Skatteverket* och *Konkurrensverket* anser att förslaget riskerar att motverka nödvändig strukturomvandling, särskilt i normal konjunktur. *Skatteverket* föreslår att det införs en generell återbetalningsskyldighet för arbetsgivaren när de ekonomiska problemen är över. Ett sådant system bedöms enligt *Skatteverket* vara mindre resurskrävande än att utföra kontroller i efterhand. Tillväxtanalys ifrågasätter om långsiktigt livskraftiga företag verkligen kan sägas vara i behov av statligt stöd och framhåller att förslaget riskerar att skapa inlåsnings effekter som påverkar den långsiktiga tillväxten i ekonomin. Arbetsförmedlingen anser att förslaget har uppenbara fördelar vad gäller konkurrensneutralitet och möjligheter för företag att behålla arbetskraft i vid tillfälliga svårigheter, men att detta måste vägas mot risken för minskad rörlighet på arbetsmarknaden och att strukturomvandling motverkas. IFAU anser att två parallella system kan innebära onödiga dödviktseffekter och att denna fråga behöver ytterligare genomlysning.

Skatteverket, *ESV* och *Arbetsförmedlingen* anser att kostnadsberäkningarna är bristfälliga. *Arbetsförmedlingen* och *Arbetsgivarverket* anser att det bör läggas fast en tidpunkt för utvärdering av stödet.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Det svenska systemet för stöd vid korttidsarbete behöver bli mer konkurrenskraftigt

Industrin är Sveriges tillväxtmotor. Tillsammans med de industrinära tjänsteföretagen uppskattas industrin stå för närmare en miljon jobb i Sverige. Svenska industriföretag är sedan lång tid verksamma på den globala världsmarknaden och står för ungefär 70 procent av den svenska exporten. Investeringar och produktionen inom industrin i Sverige är därför i hög grad beroende av utvecklingen och förändringar i omvärlden samt av vilka regler och villkor som gäller för företag i Sveriges konkurrentländer.

Samtidigt som industrin fortsätter att vara central för svensk tillväxt och sysselsättning har tjänstesektorns betydelse ökat. Det beror inte enbart på att tjänstesektorn står för en ökande andel av insatsen i produktionen av industrins exportprodukter, utan även på att exporten av rena tjänster har ökat. Detta innebär att den konkurrenssituation som den svenska industrin traditionellt sett haft att förhålla sig till, i tilltagande grad även gäller för tjänstesektorn. För att överleva och öka tillväxten och produktiviteten på längre sikt är det viktigt att alla exportberoende näringar har god omställningsförmåga och är väl rustade för att stå emot tillfälligt minskad efterfrågan, exempelvis vid konjunktursvängningar.

Korttidsarbete innebär att arbetstagare tillfälligt går ned i arbetstid och lön för att möta en tillfällig svårighet. Kostnaden för detta bärs till viss del av staten vilket innebär att korttidsarbete utgör ett offentligt stöd. System för stöd vid korttidsarbete förekommer i den absoluta majoriteten av EU:s

medlemsländer och även i flera länder inom OECD, bl.a. USA, Kanada och Japan.

Utredningen har gått igenom och analyserat systemen för korttidsarbete i ett antal länder som kan antas ha betydelse för svensk industri och konkurrenskraft, nämligen Tyskland, Frankrike, Belgien, Nederländerna och Finland. Utredningen framhåller ett antal centrala skillnader mellan det svenska systemet och övriga länders system.

Samtliga jämförelseländer har permanenta och öppna system för stöd vid korttidsarbete. Detta innebär att systemen alltid är öppna för ansökningar från arbetsgivare. Endast Sverige har ett stöd som enbart kan tas i anspråk efter aktivering av regeringen. En aktivering förutsätter dessutom ett särskilt svårt allmänt konjunkturläge, vilket kan antas inträffa mycket sällan. Inte i något av jämförelseländerna finns motsvarande krav. Den närmare utformningen av villkoren för stöd skiljer sig inom jämförelsegruppen. Samtliga jämförelseländers system har emellertid den gemensamma utgångspunkten att det är svårigheter hos de enskilda arbetsgivarna som är avgörande för om stöd ska beviljas. Således kan arbetsgivare som drabbas av svårigheter beviljas stöd oberoende av aktivering från regeringen och det allmänna läget i konjunkturen. I exempelvis Tyskland kan stöd lämnas om arbetsgivaren drabbas av tillfälliga och övergående men tillräckligt betydande svårigheter.

Denna skillnad mellan Sveriges och övriga länders system innebär att företag med investeringar och produktion i Sverige inte erbjuds samma villkor och regler i fråga om stöd vid korttidsarbete som gäller för företag i andra viktiga konkurrentländer. Ett företag i Sverige som av något skäl möter en tillfälligt minskad efterfrågan kan i avsaknaden av ett motsvarande stöd behöva säga upp personal. I ett läge där efterfrågan vänder står detta företag sämre rustat än ett konkurrerande företag i ett annat land som under samma förhållanden erbjuder stöd vid korttidsarbete. Som flera av remissinstanserna framhåller, däribland *Svenskt Näringsliv*, *IKEM m.fl.*, *TCO* och *LO*, medför detta en tydlig konkurrensnackdel för svenska arbetsgivare. Skillnaderna kan vidare göra det mindre attraktivt att investera i svenska företag eller förlägga produktion i Sverige.

Regeringen bedömer mot denna bakgrund att det svenska systemet för stöd vid korttidsarbete bör bli mer konkurrenskraftigt så att svenska företag kan konkurrera på samma villkor som företag i viktiga konkurrentländer.

Ett permanent och öppet system för stöd vid korttidsarbete bör införas

Som nämnts ovan skiljer det svenska systemet ut sig genom att inte vara permanent och öppet. Detta innebär att stöd inte kan lämnas vid tillfälliga och allvarliga ekonomiska svårigheter hos endast en eller vissa arbetsgivare. Med hänsyn till utformningen av viktiga konkurrentländers system delar regeringen, i likhet med flera remissinstanser, utredningens bedömning att det finns skäl att införa ett mer flexibelt system för stöd vid korttidsarbete som kan lämnas när en arbetsgivare har tillfälliga och allvarliga ekonomiska svårigheter. Därigenom skulle arbetsgivares behov av att säga upp personal vid tillfälliga och allvarliga ekonomiska svårigheter minska. Arbetsgivarna kan i stället behålla viktig kompetens för att kunna öka produktionen när situationen förbättras. Som

Länsstyrelsen i Norrbotten har framhållit kan ett permanent och öppet system också förväntas medföra positiva inkomsteffekter för lands- och glesbygdskommuner där många av landets industrier är belägna. Individer i dessa kommuner som varslas måste troligtvis i relativt hög grad flytta till en annan del av landet för att komma närmare de lediga jobben. Stödet skulle därmed kunna innebära stabilare sysselsättning och mindre svängningar i lands- och glesbygdskommunernas skatteunderlag.

Samtidigt är ett permanent och öppet system inte utan risker. Som bl.a. *ESV, Konjunkturinstitutet, Arbetsförmedlingen, Skatteverket* och *IFAU* framhåller riskerar den typ av stöd som utredningen föreslår att ha negativa effekter på rörligheten på arbetsmarknaden och att förhindra nödvändig strukturomvandling.

Det är enligt regeringens mening angeläget att det svenska systemet för stöd vid korttidsarbete är konkurrenskraftigt samtidigt som negativa samhällsekonomiska effekter undviks. De rapporter och studier som utredningen hänvisar till i sitt betänkande pekar på både fördelar och nackdelar med korttidsarbete och att utformningen av stöden har stor betydelse för att undvika negativa samhällsekonomiska effekter. Utredningen pekar på följande generella observationer. Risken för samhällsekonomiskt negativa inlåsnings effekter är mindre allvarliga vid en djup ekonomisk kris då det finns ett överskott på arbetskraft. Det finns därför skäl att tillämpa olika krav på arbetsgivare beroende på om ekonomin befinner sig i en djup lågkonjunktur eller i en normal konjunkturcykel. Vid en normal konjunkturcykel bör arbetsgivare bara kunna utnyttja stödet under en mer begränsad tid. Arbetsgivaren, och kanske även arbetstagaren, bör också bära en del av kostnaden, för att därigenom undvika överutnyttjande av systemet. Stödet bör vidare bara lämnas till arbetsgivare som visat att förutsättningarna för stöd är uppfyllda.

Regeringen konstaterar i denna del inledningsvis att det svenska systemet för stöd vid korttidsarbete innebär att arbetsgivare, arbetstagare och staten alla bär en del av kostnaden för korttidsarbete samt att arbetstids- och löneminskningen ska uppgå till fasta nivåer. Arbetstids- och löneminskningarna ska också ha stöd i centrala och lokala kollektivavtal eller i skriftligt avtal som omfattar minst 70 procent av arbetstagarna på en driftsenhet. Regeringen anser, i likhet med utredningen, att dessa förutsättningar torde motverka överutnyttjande och dödviktseffekter.

Vidare bör, som utredningen föreslår, såväl stödperiodens längd som karenstiden utformas på ett sådant sätt att överutnyttjande förhindras, denna fråga behandlas närmare i avsnitt 5.4.

För att förhindra överutnyttjande är det slutligen av central betydelse att villkoren för stöd ges en strikt utformning och att det är arbetsgivaren som ska visa att villkoren är uppfyllda. Regeringen anser också att löpande kontroller bör ske genom regelbundna avstämningar. Dessa frågor behandlas närmare i avsnitten 5.3 och 5.6.

Sammanfattningsvis skulle införandet av ett permanent och öppet system för stöd vid korttidsarbete innebära en påtaglig förbättring av svenska arbetsgivares konkurrensvillkor. Det bedöms vidare vara möjligt att utforma systemet på ett sådant sätt att negativa samhällsekonomiska effekter minskar. Regeringens bedömning är mot denna bakgrund att

riskerna står i rimlig proportion till fördelarna det innebär att införa ett permanent och öppet system för stöd vid korttidsarbete. Systemet bör utvärderas när det har varit i kraft en viss tid. Till skillnad från Arbetsförmedlingen och *Arbetsgivarverket* anser regeringen att det är för tidigt att nu bestämma när en sådan utvärdering ska äga rum.

Skatteverket föreslår att det ska införas en generell återbetalnings-skyldighet. En sådan lösning finns inte i jämförbara konkurrentländer och anses därför inte vara förenlig med syftet att göra det svenska systemet mer konkurrenskraftigt.

Det nya systemet bör, även med beaktande av vad IFAU anger i fråga om risken för dödsviktseffekter, utgöra ett komplement till det befintliga systemet. De olika systemen tar sikte på olika situationer och att stöden i vissa fall kan komma att följa på varandra är naturligt eftersom omvärldsförhållandena kan förändras. Frågan hur de olika stöden kan följa på varandra behandlas i avsnitt 5.4.

ESV, Skatteverket och Arbetsförmedlingen har synpunkter på konsekvensanalysen, dessa behandlas i avsnitt 6.

5.2 Definitioner av centrala begrepp

Regeringens förslag: Korttidsarbete är arbete där arbetstiden är kortare än den ordinarie arbetstiden, eller där partiell arbetsbefrielse införs med stöd av ett centralt kollektivavtal, under en begränsad period och lönen därför är lägre än den ordinarie lönen.

Jämförelsemånad är den kalendermånad som infaller tre månader före den månad då regeringen föreskriver att stöd vid korttidsarbete ska lämnas eller, när Tillväxtverket fattat beslut om godkännande, den kalendermånad som infaller tre månader före den kalendermånad då beslutet fattades.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Inga remissinstanser har särskilt kommenterat förslaget.

Skälen för regeringens förslag: Införandet av ett nytt system för stöd vid korttidsarbete innebär att definitionerna av begreppen korttidsarbete och jämförelsemånad måste justeras. Regeringen föreslår därför att korttidsarbete ska vara arbete där arbetstiden är kortare än den ordinarie arbetstiden, eller där partiell arbetsbefrielse införs med stöd av ett centralt kollektivavtal, under en begränsad period och lönen därför är lägre än den ordinarie lönen. Vidare ska jämförelsemånad vara den kalendermånad som infaller tre månader före den månad då regeringen föreskriver att stöd vid korttidsarbete ska lämnas eller, när Tillväxtverket fattat beslut om godkännande, den kalendermånad som infaller tre månader före den kalendermånad då beslutet fattades.

Lagförslag

Förslaget föranleder ändringar i 4 § lagen om stöd vid korttidsarbete.

5.3 Förutsättningar för godkännande för stöd

Regeringens förslag: Godkännande för stöd får bara lämnas om arbetsgivarens ekonomiska svårigheter är tillfälliga och allvarliga, har orsakats av något förhållande utom arbetsgivarens kontroll och inte rimligen hade kunnat förutses eller undvikas. Arbetsgivaren ska också ha använt sig av andra tillgängliga åtgärder för att minska arbetskraftskostnaderna.

Stöd får inte lämnas till arbetsgivare som vid tidpunkten för ansökan är skyldig att upprätta kontrollbalansräkning, är föremål för företagsrekonstruktion eller är på obestånd.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: *Arbetsförmedlingen, Konjunkturinstitutet, Skatteverket, Akademikerförbundet SSR, Tillväxtverket* och *IFAU* anser att kriterierna för när stöd kan lämnas behöver förtydligas och framhåller riskerna för överutnyttjande och missbruk. Även *Ekobrottsmyndigheten (EBM)* pekar på risken för att systemet utnyttjas av oseriösa aktörer och efterfrågar ett förtydligande i fråga om arbetstagaren måste ha varit anställd under en viss period för att stöd ska kunna beviljas. Konjunkturinstitutet framhåller att det är svårt att bedöma vad som är tillfälliga svårigheter och att företagets bedömning riskerar att ha en systematisk slagsida mot en önskan om att företagets situation snabbt kommer att förbättras. Konjunkturinstitutet efterfrågar även ett förtydligande av vilka underlag som ska lämnas. *Svenskt Näringsliv, Almega, Företagarna* och *Näringslivets regelnämnd NNR* betonar vikten av att kriterierna inte tolkas så att en arbetsgivare måste säga upp konsulter eller annan inhyrd arbetskraft för att stöd ska kunna beviljas. *Lantbrukarnas Riksförbund (LRF)* anser att bedömningar av stöd bör kunna hanteras kollektivt, exempelvis på branschnivå, av regeringen vid vissa händelser som utlöser en kris hos många företag. *AB Volvo* och *Bil Sweden/Fordonskomponentgruppen FKG* anser att dotterbolag eller driftsenhet ska ha möjlighet att få stöd oberoende av om det legala bolaget eller koncernen som helhet går bra. Skatteverket anser att förbudet mot att lämna stöd även ska omfatta företag som kan anses vara på obestånd.

Skälen för regeringens förslag

Allmänt om förutsättningarna för godkännande för stöd

Stöd enligt det nya systemet ska kunna sökas av arbetsgivare som behöver införa korttidsarbete på grund av tillfälliga och allvarliga ekonomiska svårigheter. Utredningen föreslår att de ekonomiska svårigheterna ska ha orsakats av något förhållande utom arbetsgivarens kontroll och svårigheterna ska inte rimligen ha kunnat förutses eller undvikas. Arbetsgivaren ska också ha använt sig av andra tillgängliga åtgärder för att minska kostnaden för arbetskraft.

Som anges i avsnitt 5.1 är det nödvändigt att det nya systemet för stöd vid korttidsarbete utformas på ett sådant sätt att det inte motverkar strukturomvandling i ekonomin och att villkoren för godkännande för stöd därför ges en strikt utformning. Det innebär att stöd enligt det nya permanenta och öppna systemet bara bör kunna lämnas i särskilda fall.

Arbetsförmedlingen, Konjunkturinstitutet, Skatteverket, Akademikerförbundet SSR och IFAU anser att de föreslagna villkoren är otydliga och därmed svåra att tillämpa. De framhåller även riskerna för missbruk och överutnyttjande med alltför vida villkor. Regeringen konstaterar inledningsvis att det nya stödet riktar sig till arbetsgivare i alla branscher och av alla storlekar. Mot den bakgrunden är det enligt regeringens mening naturligt att kriterierna för stöd hålls förhållandevis generella. De villkor som utredningen har föreslagit är samtidigt relativt omfattande och syftar just till att förebygga risker för överutnyttjande. Det är vidare arbetsgivaren som ska göra sannolikt att villkoren för stöd är uppfyllda genom att ge in en utförlig och väl underbyggd ansökan. Utförliga bestämmelser om vad ansökan ska innehålla kommer att meddelas i förordning, det rör sig bl.a. om vilka underlag som ska ges in för att arbetsgivarens ekonomiska situation ska kunna bedömas. Regeringen bedömer att villkoren för godkännande är ändamålsenliga. Regeringen utvecklar nedan innebörden av de olika villkoren för godkännande.

EBM framhåller att arbetstagaren bör ha varit anställd under en viss period för att systemet ska vara tillämpligt. I denna del konstaterar regeringen att preliminärt stöd endast får lämnas för arbetstagare som varit anställda hos arbetsgivaren under hela eller en del av jämförelsemånaden med samma eller högre sysselsättningsgrad som under stödmånaden (11 § lagen om stöd vid korttidsarbete). Jämförelsemånaden föreslås vara den kalendermånad som infaller tre månader före den kalendermånad då beslut om godkännande fattas (se avsnitt 5.2). Därmed finns ett krav på att arbetstagaren ska ha varit anställd under en viss period för att stöd ska kunna lämnas.

När det därefter gäller frågan i förhållande till vad som bedömningen ska göras framför bl.a. *AB Volvo* att dotterbolag eller driftsenhet bör ha möjlighet att få stöd oberoende av om det legala bolaget eller koncernen som helhet går bra. Regeringen konstaterar i denna del att bedömningen ska göras i förhållande till arbetsgivaren. Hur förhållandena ser ut på koncernnivå eller på en mindre driftsenhet hos arbetsgivaren är således inte avgörande för frågan om godkännande för stöd. *LRF* föreslår att bedömningar av stöd ska kunna hanteras kollektivt av regeringen i vissa fall. Regeringen anser dock att det saknas skäl att komplettera förslaget på detta sätt för att uppnå det huvudsakliga syftet med det nya systemet, dvs. att utjämna konkurrensvillkoren för svenska arbetsgivare.

Endast omvärldshändelser kan medföra godkännande för stöd

Den händelse som utlöser de ekonomiska svårigheterna måste vara exogent betingad. Svårigheterna ska alltså vara orsakade av något förhållande utom arbetsgivarens kontroll. Det kan röra sig om plötsliga fall i global efterfrågan, begränsningar i arbetsgivares tillträde till viktiga marknader – till exempel genom oväntat införande av tullar eller andra handelshinder – eller störningar i leveranser av viktiga insatsvaror. Det kan också röra sig om plötsliga natur- eller väderhändelser samt andra exceptionella störningar. Ekonomiska problem eller störningar i verksamheten som bedöms bero på interna organisatoriska eller ledningsmässiga faktorer i företaget ska inte berättiga till stöd.

Ett strategiskt felbeslut som får oväntat stora negativa konsekvenser är typiskt sett hänförligt till arbetsgivarens interna förhållanden. Det är naturligtvis tänkbart att negativa konsekvenser kan uppstå till följd av en kombination av strategiska beslut och vissa förändringar i omvärlden. I ett sådant fall får en bedömning göras av vad som är den huvudsakliga orsaken till de uppkomna problemen. Att det fattats ett internt beslut som först vid inträffandet av en oväntad omvärldshändelse får negativa konsekvenser behöver inte innebära ett hinder för att godkännas för stöd.

Att en arbetsgivare förlorar en omfattande order till en konkurrent bör i sig inte betraktas som en sådan extern omvärldshändelse som anses ligga utom arbetsgivarens kontroll.

Oförutsedda och oundvikliga svårigheter

De ekonomiska svårigheterna som har uppstått till följd av omvärldshändelsen ska inte ha kunnat förutses eller undvikas. Det är alltså inte tillräckligt att den ursprungliga omvärldshändelsen ligger utanför arbetsgivarens kontroll. De ekonomiska svårigheterna ska inte heller ha varit möjliga att undvika eller lindra.

Av detta följer att en allmänt förväntad nedgång i konjunkturen eller andra förutsebara marknads- eller produktionsförändringar inte bör berättiga till stöd. Bedömningen bör ske med beaktande av verksamhetens karaktär. Förändringar i verksamheter som normalt är säsongberoende eller uppvisar andra cykliska variationer bör inte berättiga till stöd. Det ska med andra ord inte vara möjligt för arbetsgivare verksam inom t.ex. besöks- eller turistnäringen att erhålla godkännande för stöd för korttidsarbete under verksamhetens lågsäsong.

Stöd bör inte heller kunna erhållas av arbetsgivare vars verksamhet syftar till att möta andra arbetsgivares tillfälliga och kortsiktiga behov av arbetskraft. Stora och plötsliga fall i efterfrågan på arbetskraft bör för sådana arbetsgivare inte anses vara oförutsedda.

Tullar eller andra handelshinder kan vara oförutsedda. De kan också vara konsekvenser av kända motsättningar eller utdragna processer. I ett sådant läge är det rimligt att kräva att en arbetsgivare försöker anpassa sig till den förväntade utvecklingen genom att exempelvis ställa om produktionen, minska sin exponering mot en viss marknad eller förändra sina leveranskedjor. Vad som kan krävas av arbetsgivaren i termer av omställning får avgöras i det enskilda fallet. En utgångspunkt bör vara att snabba, dramatiska och osannolika händelseförlopp innebär lägre krav på arbetsgivarnas anpassning till förändrade förutsättningar.

Tillfälliga svårigheter

Godkännande för stöd ska endast beviljas arbetsgivare som är långsiktigt konkurrenskraftiga. Detta innebär att arbetsgivarens svårigheter ska vara tillfälliga och övergående till sin natur. Stöd vid korttidsarbete ska således inte användas för att underlätta en arbetsgivares behov av långsiktig anpassning av verksamheten, t.ex. vid införandet av nya produktionsmetoder eller omstruktureringar.

Konjunkturinstitutet framhåller att det är svårt att bedöma vad som är tillfälliga svårigheter och att arbetsgivarens bedömning riskerar att ha en systematisk slagsida mot en önskan om att situationen snabbt kommer att

förbättras. Konjunkturinstitutet efterfrågar även ett förtydligande av vilka underlag som ska lämnas. Regeringen konstaterar inledningsvis att det är den handläggande myndigheten som har att bedöma om de ekonomiska svårigheterna är tillfälliga. En alltför optimistisk bedömning av arbetsgivaren bör därför inte ha någon avgörande betydelse. Stödperioden är även begränsad i tid, se avsnitt 5.4.

För att myndigheten ska kunna göra en bedömning av om svårigheterna är tillfälliga är det dock nödvändigt att arbetsgivaren tillhandahåller ekonomiska underlag som kan ge en god bild av arbetsgivarens trendmässiga utveckling. Detta eftersom endast arbetsgivare som har en hållbar trendmässig utveckling kan sägas ha tillfälliga svårigheter. Typiskt sett torde detta kunna ske genom att arbetsgivaren ger in en tillbakablickande sammanställning av ekonomiska data och nyckeltal som visar exempelvis lönsamhetsutveckling, skuldsättningsgrad, tillväxt och orderingång. Regeringen kommer att meddela närmare föreskrifter om vad en ansökan ska innehålla i förordning.

För att en trend ska kunna utläsas av dessa data förutsätts vidare att de avser en viss tid. Data som avser enstaka år kan i detta avseende endast erbjuda ögonblicksbilder av arbetsgivarens verksamhet. Om arbetsgivaren har bedrivit verksamheten under en tid som motsvarar en genomsnittlig konjunkturcykel, och därmed omfattar såväl upp- som nedgångar i den allmänna ekonomin, torde arbetsgivaren ha goda möjligheter att ge in tillräckliga ekonomiska data för bedömningen.

Detta innebär att det i utgångsläget är svårare för en relativt nystartad verksamhet att påvisa att de ekonomiska svårigheterna endast är tillfälliga. En ansökan från ett relativt nystartat företag måste i högre utsträckning baseras på antaganden och prognoser om hur verksamheten hade utvecklats för det fall arbetsgivaren inte hade drabbats av oförutsedda ekonomiska svårigheter. Detta ställer särskilda krav på att ansökan tydligt motiveras och förklaras samt att antagandena och prognoserna i möjligaste mån stöds av underlag.

En hållbar trendmässig utveckling innebär inte att arbetsgivaren måste uppvisa genomgående neutrala eller positiva indikatorer över tid. Tillfälliga nedgångar eller vissa finansiella svagheter utesluter inte att verksamheten är långsiktigt hållbar så länge det finns kompensatoriska faktorer. Dessa bör särskilt lyftas fram av arbetsgivaren i ansökan. Vid den helhetsbedömning som ska göras måste även villkoren och utvecklingen för branschen beaktas. Har arbetsgivaren haft problem med minskad orderingång och försäljning under en längre tid bör emellertid en ansökan om godkännande inte beviljas. Arbetsgivaren ska även påvisa ett tydligt negativt trendbrott som tidsmässigt sammanfaller med den oförutsedda omvärldshändelsen. Vad avser själva trendbrottet torde i många fall historisk och aktuell statistik över exempelvis orderingång kunna vara tillräcklig.

Som framgår ovan bör statistik och nyckeltal rörande lönsamhet, skuldsättning, tillväxt och orderingång kunna användas av arbetsgivarna för att påvisa att de ekonomiska svårigheterna är tillfälliga och dess samband med en oförutsedd omvärldshändelse. Vad gäller nyckeltal kan särskilt olika mått på soliditet och lönsamhet vara av betydelse. Det finns ett flertal olika sätt att mäta såväl soliditet som lönsamhet. En långsiktigt konkurrenskraftig arbetsgivare bör kunna uppvisa bra siffror beträffande

såväl soliditet som lönsamhet under ett antal år bakåt i tiden. Vilken soliditet och lönsamhet som kan krävas varierar från bransch till bransch. Det går därför inte att slå fast en nivå som ska vara uppfylld för samtliga företag.

Slutligen bör arbetsgivaren vid sin ansökan kunna göra sannolikt att man har för avsikt att återgå till full produktion och ordinarie arbetstider efter perioden med korttidsarbete. En omvärldshändelse kan mycket väl vara oförutsedd och de negativa konsekvenserna av denna vara ofrånkomlig. Har omvärldshändelsen på ett mer permanent sätt förändrat de grundläggande förutsättningarna för en arbetsgivares verksamhet ska stöd emellertid inte lämnas. Detta innebär att det måste framstå som trovärdigt att det kommer ske en återgång till en mer normal aktivitetsnivå efter tiden med korttidsarbete. Denna bedömning måste ske utifrån arbetsgivarens beskrivning och bedömning av de omvärldsfaktorer som orsakat svårigheterna samt relevanta underlag.

Allvarliga svårigheter

Som framgår ovan är syftet med ett nytt system för stöd vid korttidsarbete inte att kompensera företag för normala svängningar i efterfrågan eller fluktuationer på företagets marknader. Det innebär att arbetsgivarens svårigheter inte enbart ska vara tillfälliga. Svårigheterna ska även vara allvarliga. Händelser som kan anses ligga inom normal affärsrisk och de krav på anpassning som möter företag på globala marknader ska därför inte berättiga till stöd. Kravet på allvarliga svårigheter innebär enligt regeringen att behovet av arbetstidsförkortning ska vara betydande. Ett annat sätt att uttrycka det är att arbetsgivaren i frånvaro av stöd skulle behöva genomföra omfattande uppsägningar.

Regeringen delar utredningens uppfattning att det inte är oproblematiskt att ange en generell riktlinje för hur stort behovet av arbetstidsförkortning ska vara. Detta eftersom bedömningen ska göras utifrån förhållandena i det enskilda fallet. Särskilt större företag kan ha olika sätt att strukturera sin verksamhet. I vissa fall bedrivs verksamheten i ett stort antal koncernbolag medan det i andra fall kan finnas endast ett eller ett fåtal bolag med flera driftsställen. Även med beaktande av detta bör ett riktmärke kunna vara att behovet av arbetstidsförkortning ska omfatta en tredjedel av arbetstagarna när arbetstidsminskningen är 20 procent (eller 1/6 med 40 procent etc.). Förekomsten av ett riktmärke skapar också en bättre förutsebarhet för de arbetsgivare som ansöker om godkännande för stöd. I det fall behovet av arbetstidsminskning på ett beaktansvärt sätt understiger riktmärket kan det finnas skäl att särskilt utveckla varför svårigheterna ändå ska betraktas som tillräckligt allvarliga.

Det finns också andra skäl till att betona de uppkomna ekonomiska svårigheternas omfattning. Det torde i allmänhet finnas viss beredskap hos solida arbetsgivare att möta även plötsliga nedgångar i efterfrågan eller andra oförutsedda hinder. I detta ligger även att långsiktigt livskraftiga företag har ekonomiska incitament att behålla viss överflödigt arbetskraft i exempelvis konjunkturedgångar eftersom kostnaden för att minska arbetskraften i många fall kan förväntas understiga den vinst som uppkommer genom att man direkt har tillgång till personal om

konjunkturen vänder.¹ Det nya stödet är inte tänkt att kompensera för sådana variationer i efterfrågan på arbetskraft som det finns skäl att utgå ifrån att företagen har incitament och kapacitet att själva hantera.

Andra åtgärder för att minska kostnaden för arbetskraft har uttömts

Arbetsgivaren ska också ha uttömt tillgängliga åtgärder för att minska kostnaderna för arbetskraft. Sådana åtgärder kan handla om att genomföra förändringar i skiffläggningen samt uppsägning av personal som inte är tillsvidareanställd och som inte bedöms vara verksamhetskritisk, t.ex. konsulter, inhyrd personal eller tillfälligt anställd personal.

Flera remissinstanser, däribland *Svenskt Näringsliv*, har betonat vikten av att kriterierna inte tolkas så att en arbetsgivare måste säga upp konsulter eller annan inhyrd arbetskraft för att godkännande ska kunna beviljas, bl.a. med hänsyn till att sådan arbetskraft kan vara verksamhetskritisk. Regeringen anser att arbetsgivaren bör använda sig av alla tillgängliga åtgärder för att minska kostnaden för arbetskraft. Vilka åtgärder som kan anses tillgängliga får bedömas utifrån förhållandena hos den arbetsgivare som har ansökt om godkännande. I detta sammanhang kan det framhållas att det är viktigt att arbetsgivaren som ansöker om godkännande på ett tydligt sätt motiverar varför en viss åtgärd inte kan betraktas som tillgänglig med hänsyn till hur verksamheten är beskaffad.

Begränsningar i rätten till stöd vid obestånd m.m.

Stöd bör inte lämnas till arbetsgivare som vid tidpunkten för ansökan är skyldig att upprätta kontrollbalansräkning, är föremål för företagsrekonstruktion eller är på obestånd.

Kontrollbalansräkning ska enligt 25 kap. 13 § aktiebolagslagen (2005:551) upprättas när det finns skäl att anta att bolagets eget kapital understiger hälften av det registrerade aktiekapitalet eller när det vid verkställighet enligt 4 kap. utsökningsbalken har visat sig att bolaget saknar tillgångar till full betalning av utmättningsfordringen. Med obestånd avses enligt 1 kap. 2 § konkurslagen (1987:672) att ett företag saknar förmåga att betala sina skulder och att denna förmåga inte endast är tillfällig. En sådant företag ska enligt huvudregeln försättas i konkurs. En näringsidkare som har betalningssvårigheter kan under vissa förhållanden beviljas rekonstruktion som ett alternativ till konkurs.

Som framhållits ovan ska stöd enligt det nya systemet inte kunna beviljas arbetsgivare vars ekonomiska svårigheter är annat än tillfälliga. I de situationer som nämnts ovan finns så mycket som talar för att arbetsgivarens ekonomiska problem inte är tillfälliga att stöd inte bör kunna lämnas. Mot denna bakgrund bedömer regeringen, i likhet med utredningen, att arbetsgivare som befinner sig i någon av de utpekade situationerna inte ska kunna godkännas för stöd.

Skatteverket anser att även arbetsgivare som kan anses vara på obestånd ska undantas. Regeringen konstaterar att en arbetsgivare måste visa att denna är långsiktigt konkurrenskraftig för att beviljas stöd. I de fall det

¹ Se t.ex. referenser och diskussionen kring företagens beteende i samband med den senaste finanskrisen i Björklund, A., P-A Edin, B Holmlund & E Wadensjö (2013), *Arbetsmarknaden*, Studentlitteratur.

finns indikationer på betalningssvårigheter kommer detta beaktas inom ramen för denna bedömning. Regeringen anser därför att det saknas skäl att utvidga undantaget på det sätt Skatteverket föreslår.

Lagförslag

Förslaget tas in i de två nya paragraferna 5 a och 5 b §§ lagen om stöd vid korttidsarbete.

5.4 Stöd- och karenstidens längd

Regeringens förslag: Stödperioden för stöd ska begränsas till sex kalendermånader med möjlighet till förlängning i ytterligare tre kalendermånader.

Den första stödmånaden ska infalla senast 45 dagar efter ett godkännande om stöd. I annat fall får stöd inte lämnas. En ansökan om förlängning ska ha kommit in inom fyra kalendermånader från det att stödperioden om sex kalendermånader inletts.

En karenstid om 24 kalendermånader ska gälla för stödet.

Den sammanlagda tid som stöd kan lämnas begränsas på så sätt att sammanlagd tid med stöd inte får överstiga 24 kalendermånader under en period om 36 kalendermånader.

Utredningens förslag överensstämmer delvis med regeringens förslag. Utredningen lämnar inte något förslag vad gäller begränsning av sammanlagd tid med stöd.

Remissinstanserna: *LRF* förordar en stödperiod på 12 månader med möjlighet till 12 månaders förlängning. *IKEM m.fl.*, *Svenskt Näringsliv*, *Näringslivets Regelnämnd NNR* och *LRF* anser att karenstiden bör förkortas till 12 månader. Enligt *IKEM m.fl.* och *Svenskt Näringsliv* är det förhållandet att det krävs en överenskommelse mellan arbetsgivare och arbetstagare en tillräcklig garant mot överutnyttjande. *LO* anser att karenstiden bör förkortas något med hänsyn till stödets konkurrensneutraliserande syfte. *Arbetsförmedlingen* anser att karenstiden bör förlängas till 36 månader för att mildra det permanenta stödets eventuella negativa konsekvenser.

Skälen för regeringens förslag

Stöd- och karenstid

Som anges i avsnitt 5.1 är det nödvändigt att det permanenta och öppna systemet för stöd vid korttidsarbete utformas på ett sådant sätt att det inte motverkar strukturomvandling i ekonomin. En viktig faktor som har lyfts fram i detta avseende är att arbetsgivare vid en normal konjunkturcykel bara bör kunna utnyttja stödet under en mer begränsad tid.

Det nuvarande stödet kan aktiveras för en stödperiod om 12 kalendermånader med möjlighet till förlängning i ytterligare 12 kalendermånader. Bakgrunden till den relativt långa stödperioden är att stödet avses tillämpas i en situation där det råder en synnerligen djup kris i ekonomin. I ett sådant

läge är det rimligt att anta att företagen kan ha problem med en låg efterfrågan under en längre tid. Karenstiden är 24 kalendermånader.

En förutsättning för att godkännande för stöd ska lämnas enligt det nya systemet är att arbetsgivaren har allvarliga ekonomiska problem som är tillfälliga. Regeringen delar mot denna bakgrund utredningens bedömning att stödperioden bör vara betydligt kortare än för stödet som kan lämnas vid djupa ekonomiska kriser. En kortare stödperiod bidrar dessutom till att minska risken för att stödet används av arbetsgivare i verksamheter som har strukturella snarare än tillfälliga problem. Regeringen anser därför, i motsats till *LRF*, att en begränsad stödperiod på sex kalendermånader är lämplig. I syfte att säkerställa att införandet av korttidsarbete på arbetsplatsen sker i nära anslutning till att behovet uppstått bör den första stödmånaden infalla senast 45 dagar efter att ett godkännande om stöd lämnats.

Om arbetsgivaren efter den inledande sexmånadersperioden har behov av att förlänga perioden av korttidsarbete får en ny ansökan och prövning göras. Om arbetsgivaren kan visa att de ekonomiska svårigheterna kvarstår kan stödperioden förlängas med ytterligare tre kalendermånader. Vid en ansökan om förlängning ska de ekonomiska svårigheterna anses vara tillfälliga endast om arbetsgivaren kan visa att de troligen inte kommer att kvarstå efter det att den förlängda tidsperioden har löpt ut. För att en ansökan om förlängning ska kunna hanteras innan den första sexmånadersperioden har löpt ut bör en sådan ansökan ha kommit in inom fyra kalendermånader från det att sexmånadersperioden inlett.

I likhet med vad som gäller i dag ska en karenstid gälla också för stöd enligt det nya systemet. Innebörden av detta är att en viss tid ska förflyta från den tidpunkt när stödperioden löpt ut till dess att ett nytt beslut om godkännande av stöd får lämnas. Även vid bestämmandet av karenstiden är det angeläget att beakta riskerna för att stödet överutnyttjas. Regeringen anser i likhet med *IKEM m.fl.* och *Svenskt Näringsliv* att det förhållandet att det krävs en överenskommelse mellan parterna på arbetsmarknaden minskar risken för överutnyttjande. Enligt regeringens mening är det dock angeläget att även i övrigt utforma systemet på ett sådant sätt att överutnyttjande motverkas. Regeringen anser mot denna bakgrund att den av utredningen föreslagna karenstiden om 24 månader inte kan anses vara för kort. En karenstid på 24 månader bör vidare vara tillräcklig för att förhindra att en arbetsgivare använder stödet för att överbrygga strukturella problem i verksamheten. Det finns därför inte skäl att förlänga karenstiden som *Arbetsförmedlingen* föreslår. Skulle en arbetsgivare ansöka om godkännande på nytt strax efter 24-månadersfristens utgång kan detta emellertid vara en omständighet som talar mot att arbetsgivarens ekonomiska svårigheter är tillfälliga.

En begränsning av sammanlagd tid med stöd

Genom införandet av det nya systemet för stöd vid korttidsarbete kan det komma att uppstå en situation där en eller flera arbetsgivare redan får stöd när en synnerligen djup lågkonjunktur inträder och regeringen beslutar att aktivera det generella stödet vid korttidsarbete.

Regeringen anser att de olika stöden bör kunna följa på varandra, annars skulle en arbetsgivare som beviljats arbetsgivarspecifikt stöd hamna i ett

sämre läge vid en synnerligen djup lågkonjunktur. En sådan ordning framstår som svår att motivera.

En annan fråga är om det finns skäl att begränsa den sammanlagda tid som stöd kan lämnas för när de olika stöden följer på varandra. En av de viktigaste utgångspunkterna för det nya systemet för stöd vid korttidsarbete är att endast arbetsgivare som bedöms som långsiktigt konkurrenskraftiga ska kunna beviljas stöd. Som en konsekvens av detta har regeringen bl.a. föreslagit en kortare stödperiod än vad som gäller för nuvarande stöd. Om ingen begränsning skulle införas skulle stöd kunna lämnas under sammanlagt 33 månader. Merparten av denna tid, 24 månader, skulle visserligen avse tid med stöd som inte förutsätter att arbetsgivaren endast har tillfälliga ekonomiska problem. Det framstår enligt regeringen emellertid inte som ändamålsenligt om införandet av det nya systemet för stöd skulle öppna upp för en så lång sammanlagd stödperiod som 33 månader. Med hänsyn till detta bör reglerna utformas på ett sådant sätt att tid med stöd enligt det nya systemet avräknas från tid som stöd kan lämnas enligt befintligt system när de lämnas i nära anslutning till varandra. En regel bör därför införas som begränsar sammanlagd tid med stöd vid korttidsarbete till 24 månader under en 36-månadersperiod. En sådan ordning innebär att den sammanlagda tiden för stöd överensstämmer med den maximala tiden för stöd enligt befintligt system, dvs. 24 månader.

Lagförslag

Förslaget tas in i de fyra nya paragraferna 6 a, 7 a, 7 b och 8 a §§ lagen om stöd vid korttidsarbete.

5.5 Stöd i centrala och lokala kollektivavtal

Regeringens förslag: Som huvudregel ska gälla att tillämpningen av korttidsarbete har stöd i centrala och lokala kollektivavtal.

För arbetsgivare som inte är bundna av kollektivavtal ska kravet på skriftligt avtal med minst 70 procent av arbetstagarna på en driftenhet gälla även avseende det nya stödet.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: LO och Akademikerförbundet SSR anser att arbetsgivare utan kollektivavtal inte ska ha möjlighet att ansöka om stöd enligt det nya systemet. LO framhåller att en facklig motpart är en garant för att korttidsarbete används när det är relevant och att arbetstagare skyddas och inte tvingas att gå med på uppgörelser. LO anser vidare att en nivå på 80 procent av arbetstagarna på en driftsenhet är en mer välavvägd nivå om ett sådant undantag ska införas. Företagarna anser att andelen på 70 procent av arbetstagarna på en driftsenhet bör sänkas.

Skälen för regeringens förslag: I det nuvarande systemet för stöd vid korttidsarbete kan stöd lämnas till såväl arbetsgivare som är bundna av kollektivavtal som arbetsgivare som inte är bundna av kollektivavtal. För en kollektivavtalsansluten arbetsgivare krävs dels ett kollektivavtal om korttidsarbete som slutits eller godkänts av de centrala parterna, dels ett

lokalt kollektivavtal där de närmare förutsättningarna för tillämpningen av korttidsarbete är fastställda. För en arbetsgivare som inte är bunden av ett kollektivavtal krävs att det finns ett skriftligt avtal mellan arbetsgivaren och berörda arbetstagare samt att minst 70 procent av arbetstagarna på en driftenhet deltar i korttidsarbetet under stödmånanden.

I samband med införandet av det nuvarande systemet framhöll regeringen att det fanns anledning att ställa särskilda krav på arbetsgivare utan kollektivavtal för att få stöd. Detta för att kompensera för det faktum att det i dessa fall saknades en gemensam motpart för att tillvarata arbetstagarnas intressen och garantera att det finns ett verkligt behov av korttidsarbete (prop. 2013/14:1 s. 360 f.). Regeringen anser, till skillnad från *LO* och *Akademikerförbundet SSR*, att det saknas skäl att göra någon annan bedömning avseende stöd enligt det nya systemet. Regeringen anser inte heller att det finns skäl att, som *Företagarna* föreslår, ändra den andel av arbetstagare som ska ha träffat avtal.

5.6 Förfarandefrågor

Regeringens förslag: Stöd enligt det nya systemet för stöd vid korttidsarbete ska lämnas efter godkännande från Tillväxtverket. Tillväxtverket ska även ansvara för ansökningsförfarandet i övrigt när myndigheten har lämnat godkännande.

Ansökningar om godkännande ska handläggas skyndsamt.

Avstämning av preliminärt stöd som har lämnats efter godkännande från Tillväxtverket ska göras vid utgången av den tredje kalendermånaden från den tidpunkt stödperioden inleddes och därefter senast var tredje månad från den första avstämningstidpunkten. En anmälan om avstämning ska ha kommit in till Tillväxtverket inom två veckor från avstämningstidpunkten.

Utredningens förslag överensstämmer delvis med regeringens förslag. Utredningen föreslår att Tillväxtverket ska ansvara för godkännandeprovningen och att Skatteverket ska ansvara för förfarandet i övrigt. Utredningen lämnar inte något förslag vad gäller tidpunkten för avstämning av preliminärt stöd som har lämnats och anmälan om avstämning.

Remissinstanserna: *Svenskt Näringsliv*, *IKEM m.fl.*, *Näringslivets Regelnämnd NNR* och *LRF* betonar vikten av ett snabbt och icke-betungande ansökningsförfarande. *Skatteverket*, *Företagarna* och *Näringslivets Regelnämnd NNR* ifrågasätter att stöd enligt det nya systemet ska hanteras av två myndigheter. *Tillväxtverket* anser att endast en myndighet bör ansvara för handläggningen av stödet enligt det nya systemet. Skatteverket framhåller att en delad handläggning är mindre kundorienterad, ger längre handläggningstider och orsakar gränsdragningsproblem. Ett tvåmyndighetsförfarande innebär att båda myndigheterna måste skapa verktyg och rutiner samt bygga upp kompetens. *Svenskt Näringsliv* och *IKEM m.fl.* framhåller att kravet på stöd i avtal i sig innebär att det finns skäl att utgå ifrån att innehållet i en ansökan är korrekt. Skatteverket anser att en förnyad provning av förutsättningarna för godkännande bör ske vid provningen av preliminärt stöd. *EBM*

förordar någon form av löpande kontroller under stödperioden och föreslår att återbetalning ska kunna ske vid ändrade förhållanden. Skatteverket föreslår en ordning med återbetalning om bolaget försätts i konkurs eller ansöker om företagsrekonstruktion med motiveringen att det i sådana fall står klart att de ekonomiska svårigheterna inte var tillfälliga. *Kammarrätten i Stockholm* efterlyser en analys av om det är lämpligt att alla beslut enligt lagen kan överklagas och vad en sådan prövning i så fall ska avse.

Skälen för regeringens förslag

Handläggande myndighet

Utredningen föreslår att Tillväxtverket ska pröva om förutsättningarna för stöd är uppfyllda. Efter ett godkännande från Tillväxtverket ska Skatteverket, på samma sätt som gäller för stöd efter aktivering av regeringen, handlägga arbetsgivarens ansökan om preliminärt stöd varefter stöd kan betalas ut genom kreditering av arbetsgivarens skattekonto (32 § lagen om stöd vid korttidsarbete). Arbetsgivaren är därefter skyldig att inom viss tid göra en avstämning till Skatteverket för att fastställa slutligt stöd. Efter avstämning krediteras eller debiteras arbetsgivarens skattekonto av Skatteverket (32 och 33 §§ lagen om stöd vid korttidsarbete).

Regeringen anser, i likhet med *Skatteverket*, *Tillväxtverket*, *Företagarna* och *Näringslivets Regelnämnd NNR*, att det är mer effektivt om samma myndighet handlägger ansökan om godkännande för stöd och därefter ansökan om preliminärt stöd m.m. Regeringen anser därför att endast en myndighet bör pröva och handlägga stöd enligt det nya systemet.

Stöd vid korttidsarbete enligt det nya systemet är ett stöd till arbetsgivare som har tillfälliga och allvariga ekonomiska svårigheter. Prövningen av godkännande för stöd omfattar bl.a. en bedömning av de ekonomiska förhållandena hos den enskilda arbetsgivaren. Tillväxtverket handlägger redan i dag en rad företagsstöd, bl.a. investeringsbidrag, konsultcheckar, mikrostöd, innovationsstöd, transportbidrag och affärsutvecklingscheckar. Handläggning av företagsstöd ingår däremot inte i Skatteverkets ordinarie verksamhet utan skulle bli en ny verksamhet hos Skatteverket. Det framstår därför enligt regeringens mening som mest ändamålsenligt att Tillväxtverket handlägger frågor om stöd enligt det nya systemet. Enligt befintligt system sker ut- och återbetalningar av stöd via skattekontot. Eftersom Tillväxtverket ska vara handläggande myndighet för alla frågor som rör det nu föreslagna nya systemet för stöd bör utbetalningar och återkrav av stöd inte hanteras på detta sätt. Utbetalningar och återkrav bör i stället hanteras av Tillväxtverket direkt i förhållande till arbetsgivaren. Bestämmelser om ut- och återbetalning vad gäller stöd som lämnas efter godkännande från Tillväxtverket kommer att meddelas i förordning.

Ansökan om godkännande och preliminärt stöd

Som bl.a. *Svenskt Näringsliv*, *IKEM m.fl.* och *Näringslivets Regelnämnd NNR* framhåller bör ansökningsförfarandet utformas så att handläggningen av en ansökan om stöd kan ske så snabbt och enkelt som möjligt. Handläggningen av en ansökan om godkännande bör enligt regeringens

mening ske skyndsamt. En skyndsamt handläggning måste dock alltid balanseras mot vikten av att stöd endast lämnas i de fall där förutsättningarna är uppfyllda och med rätt belopp. Det förhållandet att det krävs stöd i avtal innebär inte att Tillväxtverket, som *Svenskt Näringsliv* och *IKEM* m.fl. föreslår, kan utgå ifrån att innehållet i en ansökan är korrekt. Den föreslagna processen, med ansökan om godkännande för stöd som följs av en ansökan om preliminärt stöd och därefter avstämning av preliminärt stöd som har lämnats, bedöms ändamålsenlig med beaktande av kraven på förutsebarhet, skyndsamt och kontroll. När det gäller avstämningstidpunkten finns det dock skäl att justera tidsfristerna, se nedan.

Skatteverket anser att en förnyad prövning av förutsättningarna för godkännande bör ske i samband med ansökan om preliminärt stöd eftersom den ekonomiska situationen som arbetsgivaren befann sig i vid tidpunkten för ansökan kan ha förändrats. Enligt förslaget ska dock den första stödmånaden infalla senast 45 dagar efter godkännandet. Denna tidsfrist innebär att godkännandeprovningen ligger förhållandevis nära den första stödmånaden. Mot denna bakgrund anser regeringen att någon ny prövning av förutsättningarna för godkännande i samband med ansökan om preliminärt stöd inte är motiverad. En sådan ordning skulle också riskera att förlänga handläggningstiden.

Avstämning

Regeringen konstaterar att införandet av det nya systemet för stöd vid korttidsarbete medför att korttidsarbete kommer att bli mer tillgängligt för arbetsgivare. Det är angeläget att stöd inte lämnas felaktigt för att därefter återbetalas. Mot denna bakgrund delar regeringen *EBM:s* uppfattning att det finns skäl att överväga någon form av löpande kontrollåtgärder under stödperioden för att förhindra felaktiga utbetalningar av stöd. Enligt nuvarande regler ska avstämning av preliminärt stöd som har lämnats ske senast vid utgången av den tredje månaden från att en stödperiod löpt ut (19 § lagen om stöd vid korttidsarbete). Det innebär att stöd kan lämnas felaktigt under hela stödperioden. Detta är en risk för såväl staten som den enskilda arbetsgivaren som riskerar att bli återbetalningsskyldig. Regeringen anser därför att avstämning av preliminärt stöd som lämnas efter godkännande av Tillväxtverket bör ske under stödperioden. Med hänsyn till att stödperioden är sex månader med möjlighet till förlängning i tre månader bör avstämning av preliminärt stöd göras vid utgången av den tredje kalendermånaden från den tidpunkt stödperioden inleddes och därefter senast var tredje månad räknat från den första avstämnings-tidpunkten.

En anmälan om avstämning ska i dag komma in inom två månader från avstämningstidpunkten (29 § lagen om stöd vid korttidsarbete). Även denna tidsfrist bör justeras för stöd som lämnas efter godkännande av Tillväxtverket. Regeringen föreslår att en anmälan om avstämning ska ha kommit in till Tillväxtverket inom två veckor från avstämningstidpunkten.

På samma sätt som gäller i dag är en arbetsgivare som inte ger in en anmälan om avstämning inom rätt tid skyldig att betala tillbaka allt preliminärt stöd (30 § lagen om stöd vid korttidsarbete).

Återbetalningsskyldighet

EBM och *Skatteverket* föreslår två nya grunder för återbetalning. *EBM* hänvisar till det nederländska systemet för korttidsarbete. Enligt detta system kan arbetsgivare bli återbetalningsskyldiga om de tidigare än beräknat återtar personal i produktion eller om de säger upp personal under eller strax efter en period av korttidsarbete. Den av *Skatteverket* föreslagna grunden avser det förhållandet att bolaget försätts i konkurs eller ansöker om företagsrekonstruktion med motiveringen att det i sådana fall står klart att de ekonomiska svårigheterna inte var tillfälliga. Gemensamt för de båda föreslagna grunderna för återbetalning är att de avser händelser som har inträffat efter ansökan om godkännande. Hänsyn behöver därför tas till kravet på förutsebarhet och viss restriktivitet iakttas.

När det gäller förändringar av arbetskraften konstaterar regeringen att en sådan ordning skulle hindra arbetsgivare som har fått preliminärt stöd att anpassa arbetskraften till följd av förändrade förhållanden. Detta är enligt regeringen inte önskvärt.

När det därefter gäller de fall då bolaget försätts i konkurs eller ansöker om företagsrekonstruktion konstaterar regeringen att arbetsgivarens ekonomiska situation kan förvärras under stödperioden på grund av händelser som inte gick att förutse vid ansökan om godkännande. Det förhållandet att bolaget försätts i konkurs eller ansöker om företagsrekonstruktion innebär inte nödvändigtvis att den ursprungliga bedömningen kring varaktigheten av de ekonomiska problemen var felaktig.

Sammantaget anser regeringen att det saknas skäl att införa nya grunder för återbetalning för stöd enligt det nya systemet. Förslaget om tätare avstämningar av preliminärt stöd som har lämnats motverkar också att stöd lämnas på ett felaktigt underlag för hela stödperioden.

Överklagande

Kammarrätten i Stockholm efterlyser en utförligare analys av lämpligheten av att alla beslut kan överklagas och vad en sådan prövning ska avse. Av 38 § lagen om stöd vid korttidsarbete framgår att beslut enligt lagen – med undantag för regeringens beslut samt beslut om anstånd – får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. I övrigt gäller förvaltningslagens bestämmelser om överklagande. Enligt utredningens förslag ska Tillväxtverkets beslut om bl.a. godkännande av stöd och stödperiodens längd kunna överklagas. Regeringen konstaterar att stöd vid korttidsarbete är utformat som en rättighet för arbetsgivare. En arbetsgivare bör därför kunna få dessa beslut prövade i en högre instans. Det saknas enligt regeringens mening skäl att begränsa rätten att överklaga beslut enligt lagen i större utsträckning än vad som följer av förvaltningslagen.

Lagförslag

Förslaget tas in i den nya paragrafen 5 a § första stycket och föranleder ändringar i 18, 19, 29 och 32–38 §§ lagen om stöd vid korttidsarbete.

5.7 Inhämtande av uppgifter i kontrollsyfte

Regeringens bedömning: Det saknas behov av lagändringar i form av sekretessbrytande bestämmelser för att Tillväxtverket ska kunna inhämta uppgifter från andra myndigheter i kontrollsyfte.

Utredningens bedömning: Utredningen har inte behandlat denna fråga.

Remissinstanserna: *Skatteverket* efterfrågar en sekretessanalys.

Skälen för regeringens bedömning: I lagrådsremissen föreslås att stöd vid korttidsarbete ska kunna betalas ut vid tillfälliga och allvarliga ekonomiska svårigheter utanför arbetsgivarens kontroll. Ansökningar om godkännande för stöd vid korttidsarbete respektive preliminärt stöd samt avstämningar ska handläggas av Tillväxtverket, utifrån de kriterier som anges i bl.a. avsnitt 5.3. Det kommer att vara upp till arbetsgivaren att i samband med ansökan förse Tillväxtverket med de aktuella och relevanta uppgifter som behövs för att ett godkännande eller preliminärt stöd ska kunna ges. Detsamma gäller vid avstämning av det preliminära stödet. Det bör dock finnas möjlighet för Tillväxtverket att kunna kontrollera dessa uppgifter för att säkerställa att de är korrekta, utöver de kontrollmöjligheter hos arbetsgivaren som föreslås (se 35 och 36 §§). Eftersom arbetsgivarens lönekostnader är av betydelse för stödets storlek kan Tillväxtverket komma att behöva kontrollera lämnade uppgifter. Skatteverket har tillgång till inkomstuppgifter på individnivå som arbetsgivaren normalt ska lämna månadsvis till Skatteverket i arbetsgivardeklarationen (jfr 26 kap. 19 och 19 a §§ skatteförfarandelagen [2011:1244]). Tillväxtverket måste vidare kunna kontrollera att den sökande är registrerad som arbetsgivare hos Skatteverket och att denne inte har skatte- och avgiftsskulder som har överlämnats till Kronofogdemyndigheten för indrivning, samt att arbetsgivaren inte har näringsförbud (se 9 och 10 §§ lagen om stöd vid korttidsarbete).

Uppgifter om näringsförbud finns i näringsförbudsregistret hos Bolagsverket medan övriga nämnda uppgifter finns hos Skatteverket. De uppgifter som finns i näringsförbudsregistret är offentliga (jfr 15 § förordningen [2014:936] om näringsförbud). Någon sekretessbrytande reglering bedöms därför inte behövas för att Tillväxtverket ska kunna hämta in uppgifter om näringsförbud. Uppgifter om restförda skatte- och avgiftsskulder förekommer också hos Kronofogdemyndigheten, där uppgifterna i regel är offentliga (se 34 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen [2009:400], förkortad OSL). De uppgifter som är offentliga bedöms vara tillräckliga för Tillväxtverkets behov och det krävs därför inte att det införs sekretessbrytande bestämmelser. Vad gäller uppgifterna hos Skatteverket om individers löner och sökandens registrering som arbetsgivare noteras följande.

Av 27 kap. 1 § första stycket OSL framgår att sekretess gäller i verksamhet som avser bestämmande av skatt eller fastställande av underlag för bestämmande av skatt eller som avser fastighetstaxering för uppgift om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden. Sekretess gäller enligt andra stycket även i verksamhet som avser förande av eller uttag ur beskattningsdatabasen enligt lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet för

uppgift om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden som har tillförts databasen. De flesta typer av beslut som fattas inom beskattningsverksamheten är offentliga enligt 27 kap. 6 § OSL.

De uppgifter som anges ovan om individers löner och sökandens registrering som arbetsgivare som Tillväxtverket behöver i ärenden om korttidsstöd finns i Skatteverkets beskattningsdatabas där de omfattas av sekretess. För att uppgifterna ska kunna lämnas ut till Tillväxtverket krävs således sekretessbrytande bestämmelser. Av 10 kap. 28 § OSL framgår att sekretess inte hindrar att en uppgift lämnas till en annan myndighet om uppgiftsskyldighet följer av lag eller förordning. Tillväxtverket måste i egenskap av handläggande myndighet kunna inhämta uppgifterna hos Skatteverket i syfte att kontrollera de uppgifter om bl.a. lön som arbetsgivaren lämnar in. Kontrollen kommer som utgångspunkt inte att ske i samtliga ärenden. De mottagna uppgifterna kommer att omfattas av ett starkt sekretesskydd även hos Tillväxtverket (se avsnitt 5.8). De sekretessbrytande bestämmelser som behövs för handläggning enligt lagen om stöd vid korttidsarbete bör lämpligen utformas som föreskrifter om uppgiftsskyldighet enligt 10 kap. 28 § OSL och införas i förordningsform. Någon ytterligare reglering till stöd för ett utlämnande av uppgifterna bedöms inte behövas.

5.8 Det behöver inte införas någon bestämmelse om sekretess för uppgifterna hos Tillväxtverket

<p>Regeringens bedömning: Bestämmelserna i offentlighets- och sekretesslagen ger ett tillräckligt skydd för de uppgifter som förekommer i ärenden enligt lagen om stöd vid korttidsarbete och som Tillväxtverket får från Skatteverket och arbetsgivarna. Några ytterligare sekretessbestämmelser behövs därför inte.</p>
--

Utredningens bedömning: Utredningen innehåller inte någon motsvarande bedömning.

Remissinstanserna: *Skatteverket* efterfrågar en analys av sekretessfrågor.

Skälen för regeringens bedömning

Sekretesslagstiftningen och lagen om stöd vid korttidsarbete

Enligt 28 kap. 11 § OSL gäller sekretess för uppgift om enskilds personliga förhållanden om det inte står klart att uppgifterna kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider men och uppgiften förekommer i ärenden om bl.a. anställningsfrämjande åtgärder. Enligt 28 kap. 12 § OSL gäller sekretess bl.a. i ärende enligt lagstiftningen om anställningsfrämjande åtgärder för uppgift om enskilds affärs- och driftförhållanden. Sekretessen gäller även här med ett omvänt skaderekvisit, dvs. det råder presumtion för sekretess.

Regeringen gjorde i samband med införandet av lagen om stöd vid korttidsarbete bedömningen att 28 kap. 11 och 12 §§ OSL kan tillämpas på ärenden om stöd vid korttidsarbete (prop. 2013/14:1 s. 378–380). Enligt

regeringens mening var ett omvänt skaderekvisit en lämplig avvägning mellan skyddsintresset och insynsintresset när det gäller uppgifter enligt regelverket om korttidsarbete. De aktuella sekretessbestämmelserna inskränker inte rätten att meddela och offentliggöra uppgifter enligt 1 kap. 1 och 7 §§ tryckfrihetsförordningen och 1 kap. 1 och 10 §§ yttrandefrihetsgrundlagen. Även i detta avseende bedömde regeringen att regleringen var ändamålsenlig i förhållande till sådana uppgifter som kan antas förekomma i ärenden om korttidsarbete. Det saknas anledning att göra någon annan bedömning i relation till nu aktuellt förslag.

Sekretesskyddet vid inhämtande av uppgifter i kontrollsyfte

I föregående avsnitt redogörs för att uppgifter om individers löner och sökandes registrering som arbetsgivare ska kunna lämnas från Skatteverket till Tillväxtverket. Uppgifter i ärenden om korttidsstöd, som enligt befintlig reglering handläggs av Skatteverket, omfattas av sekretess enligt 28 kap. 11 och 12 §§ OSL, såvida de inte behandlas i beskattningsdatabasen (jfr prop. 2013/14:1 s. 379). I det fall uppgifter i ärenden om stöd vid korttidsarbete behandlas i beskattningsdatabasen aktualiseras 27 kap. 1 § andra stycket 1 OSL. Enligt denna bestämmelse gäller absolut sekretess i verksamhet som avser förande av eller uttag ur beskattningsdatabasen enligt lagen om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet för uppgift om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden som har tillförts databasen. Att uppgifterna omfattas av absolut sekretess i beskattningsverksamheten har huvudsakligen motiverats av hänsyn till den enskildes integritet. Den skattskyldiges långtgående plikt att lämna uppgifter om sina förhållanden till Skatteverket har ansetts ge särskild tyngd åt skyddsaspekten (prop. 1979/80:2 Del A s. 256). I förarbetena till lagen om stöd vid korttidsarbete uttalade regeringen att någon sådan utgångspunkt för avvägningen mellan insynsintresset och skyddsintresset inte kunde göras gällande i fråga om stöd vid korttidsarbete, som utgör ett statligt stöd till arbetsgivare i syfte att stabilisera sysselsättningen i lågkonjunkturer. Att låta uppgifter i ärenden om korttidsarbete i andra fall än då de behandlades i beskattningsdatabasen omfattas av absolut sekretess skulle enligt regeringens uppfattning innebära starkare sekretess än vad som är motiverat. Regeringen uttalade också att insynsintresset vad gäller de uppgifter i ärenden om stöd vid korttidsarbete som läggs in i beskattningsdatabasen fick anses tillgodosett i tillräcklig mån genom att uppgifterna kan begäras ut ur ärendet, där omvänt skaderekvisit kommer att gälla (se prop. 2013/14:1 s. 379–380 och jfr prop. 2006/07:99 s. 35).

En grundläggande princip enligt sekretessregleringen är att behovet av och styrkan i en sekretess inte kan bestämmas enbart med hänsyn till sekretessintresset (se prop. 2010/11:78 s. 23). Det måste i varje sammanhang vägas mot intresset av insyn i myndigheternas verksamhet. Denna avvägning kan utfalla på olika sätt hos olika myndigheter och inom olika områden. Med beaktande av de ställningstaganden som gjordes om sekretessens styrka i tidigare förarbeten (prop. 2013/14:1) bedöms sekretesskyddet för uppgifterna inte behöva stärkas med anledning av förslaget i denna lagrådsremiss.

Några ytterligare sekretessbestämmelser till skydd för uppgifter som förekommer i ärenden enligt lagen om stöd vid korttidsarbete bedöms således inte behöva införas.

5.9 Personuppgiftsbehandling

Regeringens bedömning: Den behandling av personuppgifter som förslaget ger upphov till är förenlig med EU:s dataskyddsförordning. Den befintliga reglering som finns på personuppgiftsområdet utgör tillräcklig reglering för den personuppgiftsbehandling som kan komma att ske hos Tillväxtverket, arbetsgivare och Skatteverket med anledning av förslaget. Det behöver således inte införas någon ytterligare reglering om denna behandling.

Utredningens bedömning: Utredningen innehåller inte någon motsvarande bedömning.

Remissinstanserna: *Skatteverket* efterfrågar en analys av personuppgiftsbehandlingen.

Ett utkast till lagrådsremiss har beretts under hand med *Datainspektionen* och *Skatteverket*. *Skatteverket* anser att förevarande avsnitt och beskrivningen av tillämplig dataskyddsreglering och på vilket sätt förslaget är förenligt med detta regelverk är ändamålsenligt och tillfredsställande till sitt innehåll. *Datainspektionen* anser att det saknas en fullständig beskrivning av personuppgiftsbehandlingen och en analys av det rättsliga stödet. *Datainspektionen* kan därför inte uttala sig om förslagets förenlighet med dataskyddsregleringen och därmed inte heller tillstyrka förslaget. Enligt *Datainspektionen* bör förslaget kompletteras med en fullständig s.k. integritetsanalys som ska ligga till grund för en sammanfattande proportionalitetsbedömning i enlighet med bestämmelserna i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning), nedan kallad EU:s dataskyddsförordning.

Skälen för regeringens bedömning: Förslaget om utvidgning av lagen om stöd vid korttidsarbete innebär att stöd ska kunna lämnas till en arbetsgivare efter godkännande av Tillväxtverket i andra situationer än vad som gäller i dag. I en ansökan om godkännande kommer uppgifter om arbetsgivaren och uppgifter kopplade till arbetsgivarens verksamhet såsom orsaken till de ekonomiska svårigheterna och andelen anställda att behöva lämnas. Tillväxtverket ska också bedöma ansökningar om preliminärt stöd och göra avstämningar av utbetalat stöd. I ansökningsförfarandet och i Tillväxtverkets verksamhet för kontroll av stödet kan myndigheten komma att behöva behandla uppgifter om namn, personnummer och samordningsnummer samt arbetstagares frånvaro från arbetet och inkomstuppgifter. Av 11 § lagen om stöd vid korttidsarbete framgår bl.a. att Tillväxtverket även kan komma att behöva behandla uppgifter om näringsförbud och om restförda skatte- och avgiftsskulder för fysiska personer som är arbetsgivare i ansökningsförfarandet och vid eventuell kontroll. Utförliga bestämmelser om vad ansökan ska innehålla kommer

att meddelas i förordning. Förslaget kommer att ge upphov till att personuppgifter behandlas automatiserat hos Tillväxtverket. Vid Tillväxtverkets kontroll av t.ex. löneuppgifter kommer behandling av personuppgifter också att behöva ske hos Skatteverket i beskattningsdatabasen när uppgifter om individers löner ska lämnas till Tillväxtverket. I princip är de uppgifter som kan komma att behandlas enligt förslaget sådana som även skulle kunna behöva behandlas inom ramen för det befintliga systemet för stöd vid korttidsarbete. Den största skillnaden är att det tillkommer en ny handläggande myndighet i form av Tillväxtverket.

Det står mot den ovan angivna bakgrunden klart att förslaget ger upphov till en sådan personuppgiftsbehandling som omfattas av EU:s dataskyddsförordning. Dataskyddsförordningen är i alla delar bindande och direkt tillämplig i samtliga EU:s medlemsländer och ska tillämpas fr.o.m. den 25 maj 2018. Dataskyddsförordningen utgör den generella regleringen av personuppgiftsbehandling inom EU. Dataskyddsförordningen kompletteras i Sverige av bl.a. lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning, nedan kallad dataskyddslagen. Dataskyddslagen är subsidiär till annan lag eller förordning, vilket möjliggör avvikande bestämmelser i registerförfattningar. Exempel på en sådan författning som kompletterar såväl EU:s dataskyddsförordning som dataskyddslagen är lagen om behandling av uppgifter i Skatteverket beskattningsverksamhet.

Den rättsliga grunden för behandlingen hos Tillväxtverket är att den är nödvändig för att utföra en uppgift av allmänt intresse eller som ett led i myndighetsutövning (artikel 6.1 e i EU:s dataskyddsförordning). Den rättsliga grunden för Skatteverkets behandling i samband med att uppgifter lämnas till Tillväxtverket i kontrollsyfte är i första hand att fullgöra en rättslig förpliktelse på det sätt som avses i artikel 6.1 c i dataskyddsförordningen. Samma rättsliga grund är tillämplig vid arbetsgivarens behandling i samband med att t.ex. personnummer, löneuppgifter och uppgifter om en arbetstagares frånvaro från arbetet lämnas till Tillväxtverket i ansökningsförfarandet och vid eventuell kontroll. Enligt artikel 6.3 i förordningen ska den grund för behandlingen som avses i artikel 6.1 c och e vara fastställd i unionsrätten eller medlemsstaternas nationella rätt. De aktuella grunderna för behandlingen är fastställda i den nationella rätten på det sätt som krävs enligt artikel 6.3 i dataskyddsförordningen. För arbetsgivarens del är den rättsliga förpliktelsen och syftet med behandlingen fastställd i bestämmelserna i 35 och 36 §§ lagen om stöd vid korttidsarbete. Av 35 § framgår att en arbetsgivare som har ansökt om eller fått stöd ska ge handläggande myndighet tillfälle att granska verksamheten med avseende på arbetsgivarens rätt till stöd och lämna de uppgifter som behövs för granskningen och i 36 § anges att Tillväxtverket får förelägga en arbetsgivare att fullgöra sina skyldigheter enligt 35 §. För Skatteverkets behandling är regeringens avsikt som framgår av avsnitt 5.7 att införa sekretessbrytande bestämmelser om uppgiftsskyldighet för Skatteverket gentemot Tillväxtverket där den rättsliga förpliktelsen och syftet med behandlingen kommer att fastställas. Skatteverkets behandling av uppgifter i ärenden om korttidsstöd enligt gällande regelverk är tillåten enligt lagen om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet (jfr prop. 2013/14:1 s. 375–377). Den behandling

av uppgifter som kan komma att ske hos Skatteverket enligt den utvidgade lagen om korttidsarbete är också tillåten enligt samma lag. Det gäller t.ex. behandling av uppgifter som behövs för att lämna uppgifter till Tillväxtverket för kontroll av individers löner. Det rör sig i det fallet om sådana uppgifter som får behandlas hos Skatteverket för det primära ändamål som anges i 1 kap. 4 § 1 lagen om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet, dvs. för fastställande av underlag för samt bestämmande, redovisning, betalning och återbetalning av skatter och avgifter. Sådana uppgifter får Skatteverket även behandla för det sekundära ändamålet att tillhandahålla information som behövs hos Tillväxtverket för kontroll i ärenden om korttidsstöd (se 1 kap. 5 § 1.e den lagen). Det finns även stöd för att behandla de uppgifter i beskattningsdatabasen som behövs för handläggning enligt lagen om stöd vid korttidsarbete (se 2 kap. 3 § 13 lagen om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet).

Den rättsliga grunden för Tillväxtverkets behandling är fastställd i lagen om stöd vid korttidsarbete och i förordningen (2009:145) med instruktion för Tillväxtverket. Förutom i EU:s dataskyddsförordning finns för Tillväxtverkets del bestämmelser om behandling av bl.a. personnummer och samordningsnummer i dataskyddslagen som ger stöd för myndighetens personuppgiftsbehandling.

De uppgifter som behöver behandlas av arbetsgivaren respektive Tillväxtverket och Skatteverket är inte sådana känsliga personuppgifter som avses i artikel 9.1 i EU:s dataskyddsförordning. Arbetsgivaren är skyldig att se till att bara lämna de uppgifter som Tillväxtverket behöver. Arbetsgivaren kan t.ex. behöva lämna uppgifter om frånvaro från arbetet eftersom det påverkar stödets storlek (se 17 § lagen om stöd vid korttidsarbete), men det saknas behov av att lämna uppgift om orsaken till frånvaron.

Ändamålet med behandlingen är att möjliggöra det nya systemet för stöd vid korttidsarbete som är avsett att minska arbetsgivares behov av att säga upp personal vid tillfälliga och allvarliga ekonomiska svårigheter. Systemet förbättrar således den enskilda arbetstagarens möjligheter att behålla sin anställning i en sådan situation. Enligt regeringens mening får det eventuella integritetsintrång som behandlingen ger upphov till för den enskilda arbetstagaren mot denna bakgrund anses stå i proportion till det eftersträvade syftet.

Sammanfattningsvis är bedömningen att den personuppgiftsbehandling som den utvidgade lagen om stöd vid korttidsarbete ger upphov till är förenlig med EU:s dataskyddsförordning. Den befintliga reglering som finns på personuppgiftsområdet utgör tillräcklig reglering för den personuppgiftsbehandling som kan komma att ske hos Tillväxtverket, arbetsgivare och Skatteverket med anledning av förslaget. Det behöver således inte införas någon ytterligare reglering om denna behandling.

5.10 Om ersättningar från trygghetssystemen

Regeringens bedömning: Inga ändringar i regelverken för arbetslöshetsförsäkringen eller för den sjukpenninggrundade inkomsten behöver göras med anledning av förslaget om ett nytt system för stöd vid korttidsarbete.

Det finns inte skäl att genomföra en särskild översyn i frågan om pensionsrättigheter och andra ersättningar för arbetstagare som deltar i korttidsarbete.

Utredningens bedömning överensstämmer delvis med regeringens. Utredningen förordade en särskild översyn i fråga pensionsrättigheter och andra ersättningar för arbetstagare som deltar i korttidsarbete.

Remissinstanserna: *IKEM m.fl., Akademikerförbundet SSR* och *BIL Sweden/Fordonskomponentgruppen FKG* framhåller att nedgång i inkomst till följd av korttidsarbete inte bör påverka ersättningar enligt trygghets- eller pensionssystemen. *LO, Företagarna, LRF, Näringslivets Regelnämnd NNR* och *Pensionsmyndigheten* instämmer i utredningens bedömning beträffande behovet av en översyn av korttidsarbets påverkan på pensionsrättigheter och andra ersättningar.

Skälen för regeringens bedömning: I samband med införandet av det befintliga systemet för stöd genomfördes en analys av korttidsarbetets påverkan på trygghets- och pensionssystemen. Den generella slutsatsen var att införandet av korttidsarbete inte medförde något behov av att ändra befintliga regler (prop. 2013/14:1 s. 380–391). Såvitt gällde reglerna för arbetslöshetsförsäkringen och sjukpenninggrundande inkomst (SGI) genomfördes dock vissa ändringar i syfte att korttidsarbete inte skulle påverka rätten till ersättning samt att arbetstagare skulle omfattas av SGI-skydd under den tid korttidsarbete pågår. Beträffande SGI-skydd konstaterade regeringen att det låg i de försäkrades intresse att själva uppmärksamma Försäkringskassan på att de deltar i korttidsarbete när de ansöker om en socialförsäkringsförmån.

Regeringen gör i förhållande till nu aktuellt förslag inga andra bedömningar. Införandet av det nya systemet för stöd medför således inget behov av förändringar.

Vid införandet av det nuvarande stödet gjordes vidare bedömningen att det inte behövde göras några ändringar i regelverket för den allmänna pensionen eftersom påverkan bedömdes vara marginell. Utredningen har bedömt att frågan om pensionsrättigheter och eventuellt andra effekter på ersättningar från socialförsäkringssystemen behöver utredas närmare vid införandet av ett permanent och öppet system för stöd. Detta synsätt får stöd av flera remissinstanser, bl.a. *IKEM m.fl., LO* och *Pensionsmyndigheten*.

Det finns enligt regeringen visserligen skäl att anta att införandet av ett permanent och öppet system för stöd vid korttidsarbete kommer att göra korttidsarbete något mer vanligt förekommande. Påverkan får emellertid även fortsatt bedömas som marginell med hänsyn till att stöd enbart ska lämnas i särskilda fall och under en begränsad period. Regeringen bedömer därför att det saknas skäl att genomföra en särskild översyn av pensionsrättigheter och andra ersättningar för arbetstagare som deltar i korttidsarbete.

5.11 Förslagets förenlighet med EU:s regler om statligt stöd

Regeringens bedömning: Det föreslagna stödet är inte statligt stöd och behöver därför inte anmälas till Europeiska kommissionen för godkännande innan det genomförs.

Utredningens bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Inga remissinstanser har särskilt yttrat sig i denna del.

Skälen för regeringens bedömning: Enligt fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, kallat EUF-fördraget, är statligt stöd i princip oförenligt med den inre marknaden. Enligt artikel 107.1 i EUF-fördraget krävs det att fyra kriterier är uppfyllda för att en åtgärd ska klassas som statligt stöd. Det är endast då statliga medel används för att ge vissa företag ekonomiska fördelar på ett sätt som påverkar konkurrensen och handeln mellan medlemsstaterna som en åtgärd utgör ett statligt stöd. För att en åtgärd ska anses påverka konkurrensen ska den vara selektiv. Det betyder att åtgärden kommer att ge ekonomiska fördelar endast till vissa företag, t.ex. ett företag inom en viss bransch eller små och medelstora företag.

Den nuvarande stödordningen anmäldes till Europeiska kommissionen i enlighet med artikel 108.3 i EUF-fördraget. Kommissionen konstaterade då att alla företag som i rättsligt och faktiskt hänseende befinner sig i samma situation utan åtskillnad kan få stöd för korttidsarbete och att stödordningen som helhet därför inte gynnade vissa företag eller viss produktion (COM(2013) 5451 final). Kommissionen drog därför slutsatsen att åtgärden inte utgjorde statligt stöd i den mening som avses i artikel 107.1 i EUF-fördraget.

De ändringar som nu föreslås förändrar enligt regeringens bedömning inte detta förhållande. Förutsättningarna som ska vara uppfyllda för att en enskild arbetsgivare ska kunna få stöd är desamma för alla företag som i rättsligt och faktiskt hänseende befinner sig i samma situation. Den föreslagna åtgärden är sålunda inte selektiv och utgör därmed inte statligt stöd i den mening som avses i artikel 107.1 i EUF-fördraget. Någon skyldighet att anmäla förslaget till kommissionen i enlighet med förfarandet i artikel 108.3 i EUF-fördraget finns därför inte.

5.12 Ikraftträdande

Regeringens förslag: Lagändringen ska träda i kraft den 1 augusti 2020.

Utredningens förslag överensstämmer delvis med regeringens. Utredningen föreslår ikraftträdande till den 1 januari 2020.

Remissinstanserna: Inga remissinstanser har särskilt yttrat sig i denna del.

Skälen för regeringens förslag: Regeringens anser att det nya systemet för stöd vid korttidsarbete bör införas så snabbt som möjligt. Regeringen föreslår att lagändringen ska träda i kraft den 1 augusti 2020.

6 Konsekvensanalys

I detta avsnitt redogörs för förslaget effekter i den omfattning som bedöms lämpligt i det aktuella lagstiftningsärendet och med beaktande av förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning. *Regelrådet* anser att konsekvensutredningen uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen om konsekvensutredning vid regelgivning.

De offentligfinansiella effekterna beräknas i enlighet med Finansdepartementets beräkningskonventioner. Beräkningarna görs i ikraftträdandeårets priser och volymer och utgår vanligtvis från att beteendet hos individer och företag inte ändras till följd av de föreslagna förändringarna. Antagandet om oförändrat beteende ger en god uppskattning av åtgärdernas effekt på kort och medellång sikt. På längre sikt, och för att bedöma andra effekter än de offentligfinansiella effekterna kan ett mer dynamiskt synsätt behöva användas.

6.1 Syfte och alternativa lösningar

För att svensk industri och andra exportberoende näringar ska kunna öka tillväxten och produktiviteten på längre sikt är det viktigt att svenska arbetsgivare har god omställningsförmåga. Utformningen av nuvarande system för korttidsarbete erbjuder inte svenska arbetsgivare samma omställningsförmåga och villkor vid tillfälliga svårigheter jämfört med arbetsgivare i viktiga konkurrentländer. Detta eftersom det befintliga svenska systemet för korttidsarbete – till skillnad från systemen i viktiga konkurrentländer – förutsätter en aktivering av regeringen vilket endast kan ske vid synnerligen allvarliga konjunkturlägen. Det nya systemet för stöd vid korttidsarbete som föreslås är permanent och öppet, vilket innebär att stöd kan lämnas utan aktivering och utan hänsyn till det allmänna konjunkturläget. Syftet med det nya systemet för stöd är främst att utjämna den konkurrensnackdel som funnits för svenska arbetsgivare. Ett annat syfte är att göra Sverige mer attraktivt för investeringar genom att förbättra villkoren för arbetsgivare samt minska riskerna för arbetslöshet bland anställda.

Ett alternativ till den föreslagna lösningen hade varit att göra det befintliga systemet för stöd mer generöst och tillgängligt. Detta hade kunnat ske genom att höja ersättningsnivåer eller att ändra villkoren för aktivering så att aktivering kan ske redan vid mindre allvarliga konjunkturlägen. Dessa lösningar hade visserligen inneburit att det svenska systemet gjordes mer konkurrenskraftigt på så sätt att det blir mer attraktivt för arbetsgivare att ansöka om stöd och att detta kan ske i fler situationer än tidigare. Dessa justeringar hade emellertid inte adresserat den grundläggande skillnaden i villkor för svenska arbetsgivare och arbetsgivare i viktiga konkurrentländer. Nämligen att de senare kan få stöd med hänsyn till förhållanden hos den enskilda arbetsgivaren, oberoende av det allmänna konjunkturläget och aktivering av regeringen. För att uppnå detta måste det införas ett öppet och permanent system. Mot denna bakgrund bedömer regeringen att de alternativa lösningarna är mindre lämpliga för att uppnå det angivna syftet.

6.2 Offentligfinansiella effekter

Tabell 6.1 redovisar den beräknade offentligfinansiella kostnaden för förslaget om ett konkurrenskraftigare system för stöd vid korttidsarbete. Utgifterna kommer att belasta budgetens utgiftssida.

Tabell 6.1 Offentligfinansiell effekt för stöd vid korttidsarbete

Miljarder kronor, fasta priser och baser

	2020	2021	2022	Varaktig effekt
Korttidsarbete	-0,04	-0,17	-0,26	-0,35

Källa: Egna beräkningar.

Utredningen uppskattar att statens kostnader för stödet på längre sikt i genomsnitt kommer att uppgå till 300–600 miljoner kronor per år. Det bör ses som den uppskattade kostnaden vid balanserad konjunktur, det vill säga när ekonomin varken befinner sig i hög- eller lågkonjunktur. Vid en lågkonjunktur kommer enligt utredningen kostnaderna öka, medan en högkonjunktur medför minskade kostnader. Utredningen bedömer även att statens kostnader kommer att vara relativt låga de första åren då stödet införs. Efterhand när stödet blir mer etablerat kommer kostnaden att öka mot den långsiktiga kostnaden.

Arbetsförmedlingen och *Skatteverket* anser att utredningens kostnadsberäkningar är bristfälliga. Rimligheten är enligt Skatteverket svår att bedöma eftersom referenser saknas. Skatteverket anser att en grov kostnadsberäkning med hjälp av siffror från andra länder med liknande stöd kan vara lämplig.

I linje med Skatteverkets förslag används det tyska stödet vid korttidsarbete av ekonomiska skäl (*Kurzarbeitergeld konjunkturell*) som riktmärke för att beräkna den förväntade direkta kostnaden för det svenska stödet. Det tyska systemet utgjorde ett viktigt riktmärke för utredningens arbete och villkoren i det tyska systemet liknar dem i det nuvarande förslaget.²

För att uppskatta antalet berörda arbetstagare i Sverige används i ett första steg uppgifter om antalet personer i det tyska systemet för perioden 2007–2018.³ År 2009 utesluts dock på grund av den då rådande

² Det tyska systemet riktar sig till företag med tillfälliga ekonomiska svårigheter. Som godtagbara ekonomiska skäl räknas generella ekonomiska förändringar eller externa produktionsstörningar. Systemet är permanent och används både vid ekonomiska kriser och vid mer normala ekonomiska förhållanden. Dock har systemet historiskt justerats för att bli mer förmånligt under ekonomiska kriser, något som t.ex. skedde i samband med den senaste finanskrisen. Det kan därmed ses som en kombination av det nuvarande svenska stödet vid djupa ekonomiska kriser samt det nu föreslagna stödet som ska gälla vid normala konjunkturcykler. Det tyska systemet medger i normalfallet stöd i maximalt 6 månader. Vid exceptionella händelser för specifika industrier eller regioner kan tiden förlängas till 12 månader. Vid exceptionellt djupa lågkonjunkturer kan tiden förlängas till ytterligare 24 månader. Vid en arbetstidsförkortning på 20 procent innebär det svenska systemet en större kostnadsavlyftning för arbetsgivaren jämfört med det tyska. Vid minskningar på 40 eller 60 procent innebär dock det tyska systemet en större kostnadsavlyftning för arbetsgivaren. För arbetstagarna är subventionen approximativt likvärdig i de två systemen.

³ Uppgifter från <https://statistik.arbeitsagentur.de> nedladdade 2019-09-30.

finansskrisen. Under 2009 var i genomsnitt 1,1 miljoner tyska arbetstagare i korttidsarbete varje månad, vilket utgör extraordinärt höga siffror jämfört med övriga år. Vid motsvarande ekonomiska situation på den svenska arbetsmarknaden bedöms att det nuvarande stödsystemet för korttidsarbete skulle aktiveras av regeringen och därmed bära majoriteten av kostnaden för stöd vid korttidsarbete.

Med 2009 exkluderat uppgår det genomsnittliga antalet tyska arbetstagare i korttidsarbete till 85 626 personer per månad. Baserat på skillnader i antal arbetade timmar på årsbasis utgör storleken på den svenska arbetsmarknaden 13 procent av den tyska arbetsmarknaden. Det innebär att antalet tyska arbetstagare i korttidsarbete skulle motsvara 11 295 personer i genomsnitt per månad i Sverige.

I Tyskland används korttidsarbete framför allt inom tillverkningsindustrin⁴ (se Crimmann m.fl., 2010)⁵, och enligt utredningen bedöms det även bli fallet i Sverige. Då tillverkningsindustrin i Tyskland står för en större andel av den totala sysselsättningen än i Sverige, behöver siffran för Sverige justeras ned. Andelen av det totala antalet sysselsatta i svensk tillverkningsindustri utgör 66 procent av motsvarande andel i Tyskland. Det uppskattade antalet personer för Sverige minskas därför i motsvarande grad till 7 455 personer i genomsnitt per månad (66 procent av 11 295 personer).

I propositionen om införandet av det nuvarande systemet för stöd vid korttidsarbete (prop. 2013/14:1) samt i utredningens betänkande görs följande antaganden om fördelningen av arbetstidsminskning på de tre fasta nivåerna 20, 40 och 60 procent. Av berörda arbetstagare antogs att 75 procent skulle komma att omfattas av den första nivån (20 percents arbetstidsminskning), 15 procent av den andra nivån och 10 procent av den tredje nivån. Den genomsnittliga arbetstidsminskningen blir då 27 procent.⁶

Baserat på mikrodata från Fasit⁷ uppgår den för kostnadsberäkningen relevanta genomsnittliga månadslönen till 32 700 kronor. Denna genomsnittslön är baserad på att inkomsttaket för stödet bestäms till 44 000 kronor i månaden, i enlighet med utredningens förslag.⁸ Givet bedömningarna om antalet personer i korttidsarbete, fördelning av arbetstidsförkortningen samt beräknad genomsnittslön, uppgår den genomsnittliga långsiktiga kostnaden för stödet till 0,35 miljarder kronor per år.

Det tyska systemet har i olika former existerat i drygt 100 år och utgör en välkänd och integrerad del av den tyska arbetsmarknadspolitiken.

⁴ Med tillverkningsindustrin avses genomgående tillverkning- och utvinningsindustrin samt byggverksamhet. Även jordbruk, skogsbruk och fiske är inkluderat; dessa utgör dock försumbara andelar i både Sverige och Tyskland.

⁵ Crimmann, A, F Weisner & L Bellman (2010), "The German Work-Sharing Scheme: An Instrument for the Crisis", Conditions of Work and Employment Series No. 25, ILO.

⁶ Den genomsnittliga arbetstidsförkortningen i det tyska systemet uppgår till 29 procent.

⁷ Fasit 2017 v3, med prognos för 2020.

⁸ I det nuvarande systemet finns ett inkomsttak på 40 000 kronor. Taket innebär att om en arbetstagare som har en månadslön som överstiger 40 000 kronor omfattas av korttidsarbete så beräknas det statliga stödet på 40 000 kronor, vilket innebär att staten i sådana situationer lämnar stöd med mindre än en tredjedel av kostnaden för korttidsarbete. Utredningen föreslår att detta tak höjs till 44 000 kronor. Taket regleras i förordning.

Konsistent med utredningen bedöms motsvarande integrering i Sverige ske först efter ett antal år. Av detta skäl antas användandet av stödet 2020 motsvara 25 procent av den bedömda långsiktiga nivån. För 2021 och 2022 antas användandet motsvara 50 respektive 75 procent av den långsiktiga nivån. Detta resulterar i de beräknade offentligfinansiella kostnader som redovisas i Tabell 6.1, där det även beaktas att kostnaden för 2020 utgör en effekt från och med 1 augusti 2020.

Enligt Finansdepartementets beräkningskonventioner beaktas generellt endast statiska och partiella effekter i budgetberäkningar. Det vill säga, beräkningarna beaktar inte hur bl.a. utbud och efterfrågan på arbetskraft samt nivån på arbetslöshet förväntas påverkas med kontra utan ett infört stöd vid korttidsarbete. Som påpekas av *Ekonomistyrningsverket* kan det dock vara relevant att diskutera och försöka beräkna hur införandet av stödet indirekt påverkar utbetalningar av arbetslösersättning samt därigenom även intäkter av inkomstskatter och arbetsgivaravgifter, för att på så sätt få en mer heltäckande bild av hur de den offentliga sektorn påverkas av förslaget. Det kräver dock antaganden om kontrafaktiska utfall, det vill säga antaganden om individens utfall på arbetsmarknaden med kontra utan ett nytt stöd vid korttidsarbete, vilket är behäftat med betydande svårigheter och osäkerhet.

Anta som ett första extremfall att ingen av de berörda arbetstagarna i avsaknad av stöd skulle sakna anställning i ordinarie omfattning. Ett sådant utfall kan också bero på omfattande dödviktseffekter (att personerna hade behållit sina nuvarande jobb även i avsaknad av stöd). De föreslagna relativt strikta kriterierna för att erhålla stöd vid korttidsarbete förväntas dock leda till begränsade dödviktseffekter. Det bedöms därför troligare att hänföra en sådan effekt till att varslade personer kan erhålla en ny ekvivalent anställning utan någon mellanliggande period av arbetslöshet. Givet detta scenario – att ingen blir arbetslös i avsaknad av stödet – ökar kostnaden med de minskade intäkterna av inkomstskatter och arbetsgivaravgifter som härrör till den del av kostnaden (löneminskningen) som bärs av arbetstagaren. Sammantaget beräknas detta första extremfall innebära en ökning av kostnaden 2020 med 36 miljoner kronor.

Anta däremot, som ett andra extremfall, att avsaknaden av stöd vid korttidsarbete i stället skulle resultera i en ökad arbetslöshetsnivå ekvivalent med antalet heltidspersoner som en given månad uppbär stöd för korttidsarbete.⁹ Som exempel, fem heltidsarbetande personer med 20 procents arbetstidsförkortning motsvarar därmed en arbetslös person som tidigare arbetade heltid. Det utbetalda korttidsstödet utgör då en fullständig ersättning/substitut för arbetslöshetsersättningen. Arbetstidsminskningen motsvarar därmed fullt ut minskade utbetalningar av arbetslöshetsersättning. Att stödet betalas ut bedöms i detta fall även innebära en indirekt intäkt av arbetsgivaravgifter och inkomstskatter på

⁹ Här antas att inflödet och utflödet till arbetslöshet varje månad balanserar varandra på ett sådant sätt att den varaktiga ökningen av arbetslöshetsnivån motsvaras av antalet heltidsekvivalent sysselsatta personer i korttidsarbete en given månad.

den del av nedsättningen som bekostas av staten och arbetsgivaren.¹⁰ Givet dessa antaganden beräknas kostnaden i det andra extremfallet totalt minska med 57 miljoner kronor 2020.

Utifrån ovanstående beräkningar, baserat på de två extremfallen, följer att de kontrafaktiska effekterna summerar till noll om i genomsnitt 39 procent av arbetstidsförkortningen en given månad i stället skulle realiserats som arbetslöshet. Hur nära detta ligger den verkliga siffran är mycket osäkert. Relevanta empiriska studier uppvisar stor variation i sina resultat, se sammanställning och diskussion i Jans (2009)¹¹. Bland annat därför att andelen som blir arbetslösa till följd av uppsägningar och arbetslöshetens varaktighet påverkas av faktorer som konjunkturens utveckling, bransch, egenskapen hos dem som varslas, huruvida samhället går in med olika former av stödinsatser eller arbetsmarknadspolitiska åtgärder samt socialförsäkringssystemens utformning. Dessa faktorer har också förändrats över tid, vilket ytterligare ökar osäkerheten om vilken siffra som är mest relevant i dagsläget.

6.3 Effekter för sysselsättning

Resonemang och modeller baserade på ekonomisk teori implicerar såväl positiva som negativa effekter på den varaktiga sysselsättningen av att införa stöd vid korttidsarbete (se Cahuc m.fl. (2014)¹² och Cahuc (2019)¹³ för detaljerade redogörelser).

Exempel på positiva teoretiska effekter av att införa korttidsarbete är att stödet bidrar till att öka den genomsnittliga längden på en given anställning. Enligt grundläggande s.k. ”sök- och matchningsmodeller” inom nationalekonomi, se till exempel Cahuc m.fl. (2014), förknippas detta i normalfallet med lägre arbetslöshet och högre sysselsättning i ekonomin till följd av att det blir mer lönsamt för företag att öppna jobbvakanser. Denna effekt relaterar till delar av syftet med att införa ett nytt system för stöd vid korttidsarbete, nämligen att göra det mer attraktivt för multinationella företag att förlägga verksamheter och rekrytera personal i Sverige.

Med korttidsarbete undviker vidare ett antal personer de perioder av arbetslöshet som riskerar att följa på uppsägningar. En omfattande forskning visar på genomsnittliga negativa framtida sysselsättnings-effekter för personer som drabbas av sådan arbetslöshet (Jans, 2009). I lågkonjunktur kan stödet därför potentiellt bidra till att minska risken för så kallad persistens i arbetslösheten, det vill säga att en konjunkturell uppgång i arbetslösheten också kan leda till en varaktigt högre arbetslöshet. Men även vid balanserad konjunktur kan förslaget ha positiva

¹⁰ Här görs följande antaganden: Det är behäftat med kostnader för arbetsgivaren att varsla och säga upp personal, och därefter nyrekrytera när ekonomin blir bättre. Arbetsgivaren är därför beredd att betala en del av kostnaden för nedsättningen eftersom minst motsvarande kostnad skulle påföras vid ökad personalomsättning, förknippas med uppsägningar.

¹¹ Jans, A-C (2009), ”Konsekvenser av varsel och uppsägningar”; Arbetsförmedlingen Working Paper 2009:3.

¹² Cahuc, P, S Carcillo & A Zylberberg (2014), *Labor Economics*, MIT Press.

¹³ Cahuc, P (2019), ”Short-Time Work Compensation Schemes and Employment”, IZA World of Labor 2019: 11 v2.

effekter på arbetsutbudet. Enligt Jans (2009) är äldre personer överrepresenterade bland dem som blir uppsagda i samband med varsel, och en relativt vanlig följd är då att individen går i någon form av pension. Med stöd vid korttidsarbete kan detta minska och därmed bidra till att hålla uppe arbetsutbudet bland äldre personer, vilket har en positiv effekt på den varaktiga sysselsättningen. Risker för negativa sysselsättningseffekter genom minskad efterfrågan på regionala varor och tjänster minskar också med möjlighet till korttidsarbete.

Exempel på negativa effekter är att stödet kan göra det svårare för personer med svagare ställning på arbetsmarknaden att erhålla sysselsättning eftersom det gynnar personer med mer permanent anställning framför andra grupper på arbetsmarknaden. Det riskerar leda till ökad utslagning från arbetsmarknaden av svaga grupper, vilket i sin tur medför ett minskat arbetsutbud och lägre varaktig sysselsättning i ekonomin som helhet. Det förhållandet att stödet framför allt gynnar arbetsmarknadens "insiders", det vill säga personer med både stark ställning på arbetsmarknaden och med stort inflytande på lönesättningen, riskerar även medföra negativa effekter på lönebildningen. Detta då insiders minskade risk för arbetslöshet förväntas leda till högre lönekrav i ekonomin som helhet, vilket resulterar i lägre varaktig sysselsättning och högre jämviktsarbetslöshet.

Stöd vid korttidsarbete kan vidare försvåra för expansiva företag att finna kvalificerad arbetskraft, då dessa kan vara "inlåsta" i företag med stöd för korttidsarbete. Vetskapen om att det finns möjlighet till framtida korttidsarbete bör även generellt minska incitamenten för anställda i mindre expansiva företag att proaktivt söka anställning i mer expansiva företag, för att på så sätt minska risken för framtida arbetslöshet. Denna minskade rörlighet på arbetsmarknaden innebär ökade kostnader för företag att öppna så kallade jobbvakanser (rekrytera ny personal). Enligt sök- och matchningsmodeller bidrar detta till lägre varaktig sysselsättning och högre arbetslöshet i ekonomin som helhet.

Empirisk forskning kring effekterna av korttidsarbete fokuserar nästan uteslutande på användandet under ekonomiska kriser, och då framför allt under den senaste finanskrisen. Forskningsgenomgången i Cahuc (2019) indikerar att korttidsarbete som används vid kriser troligtvis inte har någon varaktig effekt på sysselsättning och arbetslöshet, men att fördelaktiga effekter inte helt kan uteslutas. Med aktuellt förslag kommer korttidsarbete dock även att kunna användas vid normala konjunktursvängningar.

En samlad bedömning, utifrån ovanstående diskussion, är att förslaget att införa ett öppet och permanent system för stöd vid korttidsarbete innebär försumbara effekter på den varaktiga sysselsättningen, antalet arbetade timmar och arbetslösheten. Det är en bedömning med betydande osäkerhet, eftersom det saknas relevanta empiriska undersökningar som relaterar till användandet av korttidsarbete under hela konjunkturcykeln.

Mer tydligt från forskningen är att system för korttidsarbete generellt förväntas bidra till att jämna ut variationer i aggregerad arbetslöshet och sysselsättning över tid.

6.4 Effekter för företagen

Företag med tillfälliga ekonomiska svårigheter som uppfyller kraven för stöd vid korttidsarbete förväntas gynnas av förslaget. Dessa företag kommer kunna hantera exogena och tillfälliga efterfrågesvängningar och störningar i verksamheten utan att behöva säga upp personal. Stödsystemet är öppet för alla typer av företag och branscher. Samtidigt är det känt att anställningsförhållanden varierar mellan olika branscher. Historiskt har avtal om arbetstidsförkortning varit vanligast inom industrin. Det är därför troligt att förslaget framför allt gynnar industriföretag.

Potentiellt kan expansiva företag, branscher och regioner missgynnas av förslaget. Även konkurrerande företag som inte söker stöd kan möjligen missgynnas. Som diskuteras ovan kan förslaget innebära inlåsnings-effekter av personer med eftertraktade kompetenser. En sådan inlåsnings försvårar nyrekryteringar för växande företag.

Stöd enligt det nya systemet för stöd vid korttidsarbete ska endast lämnas i särskilda fall. Det är arbetsgivarna som genom en välmotiverad ansökan och underlag ska visa att förutsättningarna för stöd är uppfyllda. Vid behov ska arbetsgivaren kunna redovisa ytterligare underlag som efterfrågas vid prövningen av ansökan. Förfarandet innebär också att arbetsgivarna i ansökan ska redovisa förhållandevis detaljerade uppgifter om arbetstagare, anställningar och arbetade timmar m.m.. I samband med avstämning ska den faktiska tillämpningen av arbetstids- och löneminskningar redovisas på samma detaljnivå. Detta innebär i sig en viss administrativ börda för arbetsgivarna. Samtidigt är det rimligt att anta att ett företag som ställs inför en oväntad situation med ett kraftigt fall i efterfrågan eller orderingång för sin egen del arbetar aktivt med ekonomiska analyser av företagets situation. Det bidrar till att begränsa den tillkommande administrativa bördan. Arbetsinsatsen som föranleds av en ansökan om korttidsarbete bör även ställas mot den arbetsinsats som kan förväntas uppkomma vid rimliga alternativ till korttidsarbete, främst varsel. Det är därför inte uppenbart att korttidsarbete innebär en ökad administrativ börda för företaget jämfört med alternativa lösningar.

6.5 Effekter för offentlig sektor

Utredningen bedömer att förslaget inte har några konsekvenser för den kommunala självstyrelsen eller för kommunernas organisation och verksamhet.

Stödet kan dock påverka den kommunala sektors skatteintäkter via indirekta effekter. En uppskattning av den indirekta effekten, baserat på uppgifterna i Tabell 6.1, redovisas i Tabell 6.2.

Tabell 6.2 Indirekta effekter för regioner och kommuner

Miljarder kronor, fasta priser och baser

	2020	2021	2022	Varaktig effekt
Regioner	0,00	0,02	0,02	0,03
Kommuner	0,01	0,03	0,05	0,06

Till Tabell 6.1 tillkommer även andra möjliga indirekta effekter. I den mån alternativet till korttidsarbete är att berörda individer blir arbetslösa motsvarande antal timmar och då uppbär arbetslöshetsersättning, bedöms införandet av stödet inte innebära någon påtaglig förändring av den kommunala sektors skatteintäkter. Om alternativet till korttidsarbete i stället är anställning utan någon förändring av arbetstiden, på grund av dödviktseffekter eller att personal som varslas snabbt kan finna nytt arbete, kommer stödet medföra minskade kontrafaktiska skatteintäkter för den kommunala sektorn. Förslaget kan dock, oavsett vilken effekt som dominerar, i linje med vad utredningen anger, förväntas innebära positiva inkomsteffekter för lands- och glesbygdskommuner där många av landets industrier är belägna. Individer i dessa kommuner som varslas måste troligtvis i relativt hög grad flytta till en annan del av landet för att komma närmare de lediga jobben. Stödet skulle därmed kunna innebära stabilare sysselsättning och mindre svängningar i lands- och glesbygdskommunernas skatteunderlag.

6.6 Effekter för enskilda

Främst två grupper av individer bedöms gynnas av förslaget. En är ägare av företag som via erhållet stöd för korttidsarbete inte behöver säga upp personal och därmed snabbare kan återgå till normal produktion efter en tillfällig nedgång. Förslaget bedöms även gynna individer som kan förväntas kunna komma i fråga för korttidsarbete. För dessa individer kan stödet bidra till ökad anställningstrygghet.

De som kan missgynnas av förslaget är ägare av företag där verksamhetens expansion skulle kunna bromsas av minskad rörlighet på arbetsmarknaden. Även personer som önskar arbete skulle kunna missgynnas om företag som använder korttidsarbete genomför färre nyrekryteringar och det därigenom finns färre jobb att söka.

6.7 Effekter för den ekonomiska jämställdheten

Enligt utredningen bedöms förslaget inte ha några konsekvenser för den ekonomiska jämställdheten. Regeringens bedömning är dock att stödet av flera skäl kan komma att få vissa direkta effekter på den ekonomiska jämställdheten. Ett av skälen är att stödet främst förväntas gynna grupper av ägare av företag och anställda där män är i majoritet. Förslaget förväntas framför allt gynna industriföretag, se avsnitt 6.4. där skillnaderna i andelen anställda kvinnor respektive män är än större än för näringslivet

totalt. Över 70 procent av de anställda inom industrin är män. I näringslivet som helhet är det även så att fler män än kvinnor har en tillsvidareanställning, vilket ökar sannolikheten att erhålla stöd.¹⁴ Detta indikerar att män i högre utsträckning än kvinnor kan gynnas ekonomiskt av förslaget, och att den ekonomiska jämställdheten minskar. Den sammantagna bedömningen är dock att förslaget sannolikt inte medför några större permanenta konsekvenser för den ekonomiska jämställdheten.

6.8 Effekter för inkomstfördelningen

Givet att individens alternativ till korttidsarbete är arbetslöshet, bedöms förslaget påverka den ekonomiska standarden för anställda inom näringslivet, och i synnerhet inom industrin, positivt. Den genomsnittliga ekonomiska standarden bland anställda inom industrin och inom näringslivet är högre än för befolkningen som helhet. I den mån den genomsnittliga ekonomiska standarden i dessa grupper av anställda är representativ för dem som kommer att beröras av förslaget kan förslaget således förväntas bidra till ökade ekonomiska skillnader. Detta eftersom lägre betalda grupper på arbetsmarknaden i högre grad kan förväntas bli arbetslösa i stället för att omfattas av korttidsarbete, eftersom de är anställda i sektorer där varsel snarare än korttidsarbete kan förväntas vara vanligare jämfört med i industrin.

De individer som tydligast gynnas av förslaget är ägare av företag, i synnerhet inom industrin, se avsnitt 6.4. I den utsträckning förslaget har en positiv effekt på företagets resultat kan det förväntas påverka avkastningen på ägarkapitalet. Då ägandet av denna typ av kapitaltillgångar är koncentrerat till den övre delen av inkomstfördelningen förväntas förslaget bidra till ökade ekonomiska skillnader. Regeringen bedömer dock att förslagets samlade effekter på inkomstfördelningen är små.

6.9 Effekter för myndigheter och de allmänna förvaltningsdomstolarna

Tillväxtverket föreslås bli den myndighet som prövar ansökningar om godkännande och även i övrigt sköter handläggningen enligt det nya systemet för stöd. Tillväxtverket ska vidare utöva viss tillsyn och kontroll. För att möjliggöra att detta sker på ett effektivt sätt kommer Tillväxtverket genom förordning ges möjlighet att begära in vissa uppgifter från Skatteverket, se avsnitt 5.7. Tillväxtverket ska också se till att arbetsgivare får en god information om stödet, villkor och ansökningsförfarandet.

¹⁴ En av förutsättningarna för stöd är att arbetsgivaren ska ha använt sig av andra tillgängliga åtgärder för att minska kostnaden för arbetskraft. Sådana åtgärder kan handla om att genomföra uppsägning av personal som inte är tillsvidareanställd och som inte bedöms verksamhetskritiskt, t.ex. konsulter, inhyrd personal eller tillfälligt anställd personal.

På längre sikt bedöms cirka 7 500 personer i genomsnitt uppbära stöd för korttidsarbete under en given månad. Givet en stödperiod om sex månader, inkommer varje månad ansökningar som berör 1 250 personer. Under stödets tre första år bedöms främst större företag ansöka om stöd. Givet en genomsnittlig företagsstorlek på 250 personer och att varje ansökan berör en tredjedel av de anställda, motsvarar detta 15 ansökningar per månad. Givet att 25 procent av alla ansökningar avslås, inkommer 20 ansökningar per månad, eller 240 per år. För 2020 motsvarar det 25 ansökningar per år, för 2021 förväntas 120 ansökningar, och för 2022 förväntas 180 ansökningar per år.

Ansökningsförfarandet kommer delvis att kunna inordnas i Tillväxtverkets befintliga ansöknings- och ärendesystem och information om stödet kan hanteras genom befintlig webbportal. Det finns mot denna bakgrund anledning att utgå ifrån att tillkommande kostnader i dessa delar kommer att vara begränsade. För att Tillväxtverket ska kunna handlägga ansökningar enligt det nya systemet kommer personal att behöva utbildas.

Beslut enligt lagen om stöd vid korttidsarbete kan överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Som redogjorts för ovan är det osäkert hur många ansökningar som kommer att behandlas enligt det nya systemet. Det finns emellertid tid skäl att utgå ifrån att endast ett begränsat antal av beslut som fattas till följd av införandet av det nya systemet för stöd vid korttidsarbete kommer att överklagas från beslutsmyndigheterna. Bedömningen görs därför att förändringen endast i begränsad omfattning kommer att ge upphov till ökad måltillströmning för de allmänna förvaltningsdomstolarna.

De ökade kostnader som införandet av ett nytt system för stöd vid korttidsarbete kommer att medföra för Tillväxtverket och förvaltningsdomstolarna bedöms kunna hanteras inom befintliga ekonomiska ramar.

6.10 Förslagets förenlighet med EU-rätten

Förslaget bedöms vara förenligt med EU-rätten. Se avsnitt 5.9 och 5.11.

6.11 Övriga effekter

Förslaget bedöms inte ha några effekter för miljön.

7 Författningskommentar

Förslaget till lag om ändring i lagen (2013:948) om stöd vid korttidsarbete

4 §

Paragrafen innehåller definitioner av ett antal centrala begrepp.

Tredje punkten ändras så att korttidsarbete inte endast kan aktualiseras vid en synnerligen djup lågkonjunktur eller när en sådan är nära förestående.

Sjätte punkten ändras så att jämförelsemånaden, då Tillväxtverket fattat beslut om godkännande enligt 5 a §, är den kalendermånad som infaller tre månader före den kalendermånad då beslutet fattades.

Två nya punkter, *punkt sju* och *åtta*, införs. I dessa definieras begreppen avstämningstidpunkt och avstämningsperiod. Dessa definitioner fanns tidigare i 19 §.

Övervägandena finns i avsnitt 5.2.

5 a §

Paragrafen är ny och innehåller bestämmelser om godkännande för stöd.

I *första stycket* anges att stöd ska lämnas till enskild arbetsgivare efter godkännande av Tillväxtverket.

I *andra stycket* anges fyra förutsättningar som måste vara uppfyllda för att godkännande ska få lämnas. Det är arbetsgivaren som ska göra sannolikt att förutsättningarna är uppfyllda.

I *första punkten* anges att arbetsgivaren ska ha fått tillfälliga och allvarliga ekonomiska svårigheter.

För att de ekonomiska svårigheterna ska anses tillfälliga ska behovet av korttidsarbete vara övergående till sin natur. Endast arbetsgivare som kan uppvisa en trendmässigt hållbar utveckling kan sägas ha tillfälliga svårigheter. En hållbar trendmässig utveckling innebär inte att arbetsgivaren måste uppvisa genomgående positiva indikatorer över tid. Tillfälliga nedgångar eller vissa finansiella svagheter utesluter inte att verksamheten är långsiktigt hållbar så länge det finns kompensatoriska faktorer. Vid den helhetsbedömning som ska göras måste även villkoren och utvecklingen för branschen beaktas. Har arbetsgivaren haft problem med minskad orderingång, försäljning eller en, för branschen, riskfylld skuldsättning under en längre tid bör emellertid en ansökan om godkännande inte beviljas. Arbetsgivaren bör även påvisa ett tydligt negativt trendbrott som tidsmässigt sammanfaller med den oförutsedda omvärldshändelsen.

I kravet på tillfällighet ligger också att arbetsgivaren bör kunna göra sannolikt att man har för avsikt att återgå till full produktion och ordinarie arbetstider efter perioden med korttidsarbete. Har omvärldshändelsen på ett mer permanent sätt förändrat de grundläggande förutsättningarna för en arbetsgivares verksamhet bör stöd inte lämnas. Denna bedömning måste ske utifrån arbetsgivarens beskrivning och bedömning av de omvärldsfaktorer som orsakat svårigheterna samt relevanta underlag.

För att de ekonomiska svårigheterna ska anses allvarliga bör behovet av arbetstidsförkortning vara betydande. Arbetsgivaren ska i frånvaro av stöd vara tvingad att genomföra omfattande uppsägningar. Händelser som kan anses ligga inom normal affärsrisk, normala konjunktursvängningar och de krav på anpassning som möter företag på globala marknader bör därför inte berättiga till stöd.

Bedömningen av detta måste ske utifrån förhållandena i det enskilda fallet beroende på hur arbetsgivaren valt att strukturera sin verksamhet. Ett riktmärke vid bedömning kan emellertid vara att behovet av arbetstidsförkortning ska omfatta en tredjedel av arbetstagarna när

arbetstidsminskningen är 20 procent (1/6 med 40 procent och 1/9 vid 60 procent). I det fall behovet av arbetstidsminskning på ett beaktansvärt sätt understiger riktmärket kan det finnas skäl att ställa krav på att arbetsgivaren särskilt kan utveckla varför svårigheterna ändå ska betraktas som tillräckligt allvarliga.

I *andra punkten* anges att de ekonomiska svårigheterna ska ha orsakats av något förhållande utom arbetsgivarens kontroll. Med detta avses omvärldshändelser eller andra externt betingande skeenden. Det kan röra sig om plötsliga fall i global efterfrågan, begränsningar i arbetsgivares tillträde till viktiga marknader eller störningar i leveranser av viktiga insatsvaror. Exempel på exceptionella störningar som kan ge rätt till stöd är oväntat införande av tullar eller andra handelshinder, plötsliga natur- eller väderhändelser eller en omfattande sjukdomsepidemi. En allmän lågkonjunktur räknas inte som en exceptionell störning som ger rätt till stöd. Ekonomiska problem eller störningar i verksamheten som bedöms bero på interna organisatoriska eller ledningsmässiga faktorer i företaget bör däremot inte berättiga till stöd.

Ett strategiskt felbeslut som får oväntat stora negativa konsekvenser är typiskt sett hänförligt till arbetsgivarens interna förhållanden. Det är tänkbart att negativa konsekvenser kan uppstå till följd av en kombination av strategiska beslut och vissa förändringar i omvärlden. I ett sådant fall får en bedömning göras vad som är den huvudsakliga orsaken till de uppkomna problemen. Att det fattats ett internt beslut som först vid inträffandet av en oväntad omvärldshändelse får negativa konsekvenser behöver inte innebära hinder för att stöd ska lämnas. Att en arbetsgivare förlorar en omfattande order till en konkurrent bör inte betraktas som en sådan extern omvärldshändelse som anses ligga utom arbetsgivarens kontroll.

I *tredje punkten* anges att de ekonomiska svårigheterna inte rimligen hade kunnat förutses eller undvikas. De ekonomiska svårigheterna ska således inte ha varit möjliga att undvika eller lindra.

Av detta följer att en allmänt förväntad nedgång i konjunkturen eller andra förutsebara marknads- eller produktionsförändringar inte bör berättiga till stöd. Bedömningen bör ske med beaktande av verksamhetens karaktär. Förändringar i verksamheter som normalt är säsongberoende eller uppvisar andra cykliska variationer bör inte berättiga till stöd. Det ska med andra ord inte vara möjligt för arbetsgivare verksam inom t.ex. besöks- eller turistnäringen att erhålla godkännande för stöd för korttidsarbete under verksamhetens lågsäsong.

Stöd bör inte heller kunna erhållas av arbetsgivare vars verksamhet syftar till att möta andra arbetsgivares tillfälliga och kortsiktiga behov av arbetskraft. Stora och plötsliga fall i efterfrågan på arbetskraft bör för sådana arbetsgivare inte anses vara oförutsedda.

Tullar eller andra handelshinder kan vara oförutsedda. De kan också vara konsekvenser av kända motsättningar eller utdragna processer. I ett sådant läge är det rimligt att kräva att en arbetsgivare försöker anpassa sig till den förväntade utvecklingen genom att exempelvis ställa om produktionen, minska sin exponering mot en viss marknad eller förändra sina leveranskedjor. Vad som kan krävas av arbetsgivaren i termer av omställning får avgöras i det enskilda fallet. En utgångspunkt bör vara att

snabba, dramatiska och osannolika händelseförlopp innebär lägre krav på arbetsgivarnas anpassning till förändrade förutsättningar.

I *fyärde punkten* anges att arbetsgivaren ska ha använt sig av andra tillgängliga åtgärder för att minska kostnaden för arbetskraft. Sådana åtgärder kan handla om att genomföra förändringar i skiftläggnings- och uppsägning av personal som inte är tillsvidareanställd och som inte bedöms verksamhetskritiskt, t.ex. konsulter, inhyrd personal eller tillfälligt anställd personal. Utgångspunkten är att arbetsgivaren ska använda sig av alla tillgängliga åtgärder för att minska kostnaden för arbetskraft. Vilka åtgärder som kan anses tillgängliga får bedömas utifrån förhållandena hos den arbetsgivare som har ansökt om stöd.

Övervägandena finns i avsnitt 5.3.

5 b §

Paragrafen är ny och innehåller vissa begränsningar av när Tillväxtverket får lämna godkännande enligt 5 a §.

I paragrafen anges att Tillväxtverket inte får lämna ett godkännande enligt 5 a § om arbetsgivaren vid tidpunkten för ansökan om godkännande är skyldig att upprätta en kontrollbalansräkning, är föremål för företagsrekonstruktion eller på obestånd.

När skyldighet att upprätta kontrollbalansräkning inträder framgår av 25 kap. 13 § aktiebolagslagen (2005:551). Vad som avses med obestånd framgår av 1 kap 2 § konkurslagen (1987:672). Bestämmelser om företagsrekonstruktion finns i lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion.

Övervägandena finns i avsnitt 5.3.

6 a §

Paragrafen är ny och reglerar hur lång tid som stöd vid korttidsarbete kan lämnas efter att en arbetsgivare har fått ett godkännande från Tillväxtverket enligt 5 a §. En arbetsgivare kan i en sådan situation ansöka om preliminärt stöd enligt 18 § i sex på varandra följande kalendermånader. Stödperioden ska löpa utan uppehåll för att arbetsgivaren ska vara berättigad till stöd under samtliga sex månader.

Övervägandena finns i avsnitt 5.4.

7 a §

Paragrafen är ny och innehåller bestämmelser om förlängning av en tidsperiod enligt 6 a §.

Av *första stycket* framgår att det är möjligt att förlänga den tidsperiod om sex månader som anges i 6 a § med tre månader om de ekonomiska svårigheter som avses i 5 a § andra stycket förväntas kvarstå när den tidsperiod som anges i 6 a § löper ut.

Vid bedömningen ska de ekonomiska svårigheterna endast anses vara tillfälliga om de bedöms upphöra senast då den förlängda tidsperioden löper ut.

I *andra stycket* anges att en ansökan om förlängning ska ha kommit in till Tillväxtverket inom fyra kalendermånader från det att den tidsperiod som anges i 6 a § har inletts. Kommer en ansökan om förlängning in efter den tiden ska förlängning av stödperioden inte medges.

Övervägandena finns i avsnitt 5.4.

7 b §

Paragrafen är ny och innehåller en begränsning av hur lång sammanlagd tid som stöd får lämnas.

I paragrafen anges att den sammanlagda tiden som stöd enligt 5 och 5 a §§ får lämnas inte får överstiga 24 kalendermånader under en period om 36 kalendermånader.

Bestämmelsen aktualiseras när stöd enligt 5 och 5 a §§ lämnas i nära tidsmässig anslutning till varandra och innebär att tid med stöd enligt en av bestämmelserna kan behöva avräknas från tid med stöd enligt den andra bestämmelsen.

Övervägandena finns i avsnitt 5.4.

8 a §

Paragrafen är ny och innehåller bestämmelser om karenstid när godkännande har lämnats enligt 5 a §.

I paragrafen anges att när en sådan tidsperiod som anges i 6, 6 a, 7 eller 7 a § har löpt ut får ett beslut om godkännande enligt 5 a § fattas tidigast 24 kalendermånader från den tidpunkt när tidsperioden löpt ut. Det innebär att den karenstid som är aktuell att beakta vid stöd enligt 5 a § är densamma oavsett vilken typ av stöd som lämnats dessförinnan och oavsett vilken tid detta stöd har lämnats för.

Har en arbetsgivare som erhållit ett godkännande enligt 5 a § valt att inte ansöka om preliminärt stöd enligt 18 § innebär det att tidsperioden i 6 a § inte börjat löpa. Den begränsning som följer av 8 a § är därmed inte tillämplig.

Övervägandena finns i avsnitt 5.4.

18 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om när en ansökan om preliminärt stöd ska ha kommit in till handläggande myndighet för att kunna prövas.

Paragrafens *första stycke* ändras till att avse handläggande myndighet enligt 37 §.

Ett nytt *andra stycke* läggs till där det anges att den första stödmånaden ska infalla senast 45 dagar efter godkännande enligt 5 a §. Bestämmelsen innebär att arbetsgivaren, för att vara berättigad till stöd, inte kan välja att avvakta med att införa korttidsarbete när ett godkännande väl erhållits.

Övervägandena finns i avsnitt 5.4 och 5.6.

19 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om arbetsgivarens skyldighet att göra en avstämning av preliminärt stöd.

Ett nytt *tredje stycke* läggs till där det anges att avstämning av preliminärt stöd som har lämnats efter godkännande enligt 5 a § ska göras vid utgången av den tredje kalendermånaden från den tidpunkt då en stödperiod inleddes och därefter senast var tredje månad från den första avstämningstidpunkten.

Det tidigare tredje stycket och delar av andra stycket flyttas till *första stycket* och en följdändring görs i *andra stycket*.

Övervägandena finns i avsnitt 5.6.

29 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om hur anmälan om avstämning ska ske.

I *första stycket* läggs till vad som gäller när preliminärt stöd har lämnats efter aktivering enligt 5 § respektive godkännande enligt 5 a §. Anmälan ska i det första fallet ha kommit in till Skatteverket inom två kalendermånader från avstämningstidpunkten. I det andra fallet ska anmälan ha kommit in till Tillväxtverket inom två veckor från avstämningstidpunkten. Vad som är avstämningstidpunkten framgår av 4 § andra stycket 7.

I anmälan ska det anges om arbetsgivaren är skyldig att betala tillbaka ett belopp efter sammanställning enligt 28 §.

Övervägandena finns i avsnitt 5.6.

32–34 §§

Paragraferna innehåller bestämmelser om kreditering och debitering av skattekontot. Bestämmelserna ändras till följd av att stöd som lämnas efter godkännande av Tillväxtverket inte ska krediteras eller debiteras skattekontot. De ska bara tillämpas avseende stöd som har lämnats efter att regeringen har meddelat föreskrifter enligt 5 §.

Övervägandena finns i avsnitt 5.6.

35 §

Paragrafens *första stycke* ändras till att avse handläggande myndighet enligt 37 §.

Övervägandena finns i avsnitt 5.6.

36 §

Paragrafens *första stycke* ändras till att avse handläggande myndighet enligt 37 §.

Övervägandena finns i avsnitt 5.6.

37 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om handläggande myndighet.

Bestämmelsen ändras till följd av att Tillväxtverket ska vara handläggande myndighet för det förfarande som inleds med en ansökan om godkännande enligt 5 a §.

Av *första stycket* framgår att de frågor som inte prövas av regeringen, prövas av Tillväxtverket. Skatteverket prövar dock frågor som följer av att en arbetsgivare har ansökt om stöd efter att regeringen har meddelat föreskrifter enligt 5 §. Detta följer av *andra stycket*.

Detta innebär att handläggande myndighet bestäms utifrån hur förfarandet om stöd vid korttidsarbete har inletts. Om en arbetsgivare ansöker om preliminärt stöd efter att regeringen har meddelat föreskrifter enligt 5 § är Skatteverket handläggande myndighet för samtliga frågor som uppstår därefter i detta förfarande. Motsvarande gäller för Tillväxtverket när förfarandet inletts genom en ansökan om godkännande enligt 5 a §.

Övervägandena finns i avsnitt 5.6.

38 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om överklagande. Vissa följdändringar görs när det gäller beslut som inte går att överklaga.

Av paragrafen framgår att beslut enligt denna lag som huvudregel kan överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten. Beslut om godkännande enligt 5 a § och andra beslut om stöd som följer av en ansökan om godkännande kan överklagas enligt huvudregeln.

Övervägandena finns i avsnitt 5.6.

Ikraftträdande

De nya bestämmelserna träder i kraft den 1 augusti 2020.

Sammanfattning av delbetänkandet Ett mer konkurrenskraftigt system för stöd vid korttidsarbete (SOU 2018:66)

Utredningen har tagit fram ett förslag om att införa ett nytt stöd vid korttidsarbete. Utredningens förslag innebär införandet av nya och förändrade regler i lagen (2013:948) om stöd vid korttidsarbete.

Det nya stödet införs som ett komplement till nuvarande stöd och ska kunna utgå under en begränsad tid till företag som på grund av tillfälliga ekonomiska svårigheter behöver införa korttidsarbete.

Samma fasta nivåer för arbetstids- och löneminskning ska gälla som för nuvarande stöd. Det innebär att arbetstidsminskningen ska uppgå till 20, 40 eller 60 procent av ordinarie arbetstid och att löneminskningen för motsvarande nivåer uppgår till 12, 16 respektive 20 procent av ordinarie lön. Statens andel av kostnaderna uppgår för varje steg till en tredjedel. Någon möjlighet att göra avsteg från de fasta nivåerna finns ej.

Som förutsättningar och villkor för stöd ska gälla att de ekonomiska problemen är tillfälliga och allvarliga och att de inte kunnat förutses eller undvikas. Arbetsgivaren ska också ha uttömt andra åtgärder i företaget. Stöd ska inte kunna utgå till företag som befinner sig i ekonomiska svårigheter eller är föremål för rekonstruktion.

Stödperioden för det nya stödet ska begränsas till sex månader med möjlighet till förlängning i tre månader. Utredningen bedömer att stödperioden bör vara betydligt kortare än för nuvarande stöd som utgår vid djupare ekonomiska kriser. En kortare stödperiod bidrar till att minska risken för att stödet används av företag i verksamheter som har strukturella snarare än tillfälliga problem. En karenperiod om 24 månader föreslås gälla för stödet.

Som huvudregel ska gälla att tillämpningen av korttidsarbete har stöd i centralt och lokalt kollektivavtal. För arbetsgivare som inte är bundna av kollektivavtal ska kravet på skriftligt avtal med minst 70 procent av arbetstagarna på en driftenhet gälla även avseende det nya stödet. Reglerna blir därmed desamma som för nuvarande stöd, vilket säkerställer att arbetsmarknadens parter får ett inflytande över hur korttidsarbete tillämpas.

Utgångspunkten har varit att det nya stödet ska administreras på i princip samma sätt som det nuvarande stödet vad gäller ansökan om preliminärt stöd och därefter avstämning samt slutligt beslut om stöd. För det nya stödet tillkommer ett moment som innebär att en prövning ska göras av om förutsättningarna för stöd är uppfyllda. Denna prövning föreslås utföras av Tillväxtverket medan Skatteverket ansvarar för övriga led i förfarandet inklusive ut- och återbetalning av stöd. För att underlätta företagets kontakter med myndigheterna bör en gemensam e-tjänst eller plattform för det nya stödet utvecklas. Bra och tydlig information om stödet, dess villkor och ansökningshandlingar bör göras lätt tillgängliga för företag och arbetstagare.

För nuvarande stöd finns ett inkomsttak på 40 000 kr. Inkomsttaket fastställs i förordningen om stöd vid korttidsarbete och har inte förändrats

sedan 2013. Utredningen anser att taket ska justeras upp till 44 000 kr med beaktande av den genomsnittliga löneutvecklingen. Bilaga 1

Utredningen bedömer att förslaget inte bör föranleda några ändringar i regelverken för arbetslöshetsförsäkringen och sjukpenningsgrundande inkomst. Utredningen föreslår däremot att eventuella effekter på pensionsrättigheter och ersättningar från socialförsäkringssystemet bör utredas närmare.

Det nya stödet bedöms innebära ökade kostnader för staten. Kostnaderna bedöms bli lägre under de första åren och i perioder av ett gott konjunkturläge. Hanteringen av det nya stödet bedöms medföra relativt begränsade administrativa kostnader. Förslaget bedöms också vara förenligt med EU:s regler om statsstöd.

Betänkandets lagförslag

Förslag till lag om ändring i lagen (2013:948) om stöd vid korttidsarbete

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2013:948) om stöd vid korttidsarbete

dels att 4, 6–8, 18, 37 och 38 §§, ska ha följande lydelse,
dels att rubriken närmast före 5 § ska lyda ”Stöd vid synnerligen djup lågkonjunktur”,

dels att det ska införas tre nya paragrafer, 5 a, 5 b och 7 a §§, och närmast före 5 a § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 §

Vid tillämpning av denna lag ska följande gälla:

1. Ordinarie arbetstid är den tid som en arbetstagare skulle ha arbetat, om han eller hon inte hade deltagit i korttidsarbete. Vid beräkning av den ordinarie arbetstiden ska det bortses från frånvaro.

2. Ordinarie lön är den regelmässigt utgående kontanta lön som arbetstagaren skulle ha haft under stödmånaden om han eller hon inte hade deltagit i korttidsarbete. I den ordinarie lönen ingår dock inte löneökningar som avser tid efter jämförelsemånaden. Inte heller ingår lön till den del som den överstiger det belopp som regeringen bestämmer. Vid beräkning av den ordinarie lönen ska det bortses från frånvaro. Om arbetstagaren har deltagit i korttidsarbete under endast en del av stödmånaden, utgör den ordinarie lönen motsvarande del.

3. Korttidsarbete är arbete där arbetstiden är kortare än den ordinarie arbetstiden, eller där partiell arbetsbefrielse införs med stöd av ett centralt kollektivavtal under en begränsad period *med anledning av en synnerligen djup lågkonjunktur* och lönen därför är lägre än den ordinarie lönen.

3. Korttidsarbete är arbete där arbetstiden är kortare än den ordinarie arbetstiden, eller där partiell arbetsbefrielse införs med stöd av ett centralt kollektivavtal under en begränsad period och lönen därför är lägre än den ordinarie lönen.

4. Stödperiod är den tidsperiod när stöd vid korttidsarbete ska lämnas enligt 5–8 §§.

5. Stödmånad är den kalendermånad som arbetsgivaren begär preliminärt stöd för.

6. Jämförelsemånad är den kalendermånad som infaller tre månader före den månad då regeringen föreskriver att stöd vid korttidsarbete ska lämnas enligt 5 §.

6. Jämförelsemånad är den kalendermånad som infaller tre månader före den månad då regeringen föreskriver att stöd vid korttidsarbete ska lämnas enligt 5 § *eller, då Tillväxtverket fattat beslut om godkännande enligt 5 a §, den*

kalendermånad som infaller tre månader före den kalendermånad då beslutet fattades. Bilaga 2

Stöd till enskild näringsidkare

5 a §

Stöd får lämnas till en enskild arbetsgivare efter godkännande från Tillväxtverket.

Ett sådant godkännande får lämnas om

1. arbetsgivaren har fått tillfälliga och allvarliga ekonomiska svårigheter till följd av lägre efterfrågan, störningar i leveranser eller något annat liknande förhållande,

2. de ekonomiska svårigheterna inte rimligen hade bort förutses eller kunnat undvikas genom omställning av produktion eller någon annan motsvarande åtgärd, och

3. arbetsgivaren har använt sig av andra tillgängliga åtgärder för att minska kostnaden för arbetskraft, såsom uppsägning av personal som inte är tillsvidareanställd, för att undvika att korttidsarbete behöver tillämpas.

5 b §

Ett godkännande enligt 5 a § får inte lämnas om arbetsgivaren vid tidpunkten för ansökan om godkännande är

1. skyldig att upprätta en kontrollbalansräkning av sådant slag som anges i 25 kap. 13 § aktiebolagslagen (2005:551),

2. föremål för företagsrekonstruktion av sådant slag som anges i lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion, eller

3. på obestånd.

6 §

Föreskrifter enligt 5 § ska avse en tid av tolv kalendermånader.

En arbetsgivare som fått ett godkännande enligt 5 a § får

ansöka om preliminärt stöd enligt 18 § för en period som inte överstiger sex på varandra följande kalendermånader.

7 §

Om förutsättningarna i 5 § andra stycket är uppfyllda får den tidsperiod som anges i 6 § förlängas en gång med tolv kalendermånader.

Om förutsättningarna i 5 § andra stycket är uppfyllda får den tidsperiod som anges i 6 § första stycket förlängas en gång med tolv kalendermånader.

Föreskrifter om förlängning får meddelas tidigast sex kalendermånader efter det att föreskrifter enligt 5 § meddelades.

7 a §

Om de ekonomiska svårigheter som avses i 5 a § andra stycket 1 förväntas kvarstå när den tidsperiod som anges i 6 § andra stycket löpt ut får den förlängas en gång med tre kalendermånader.

En ansökan om förlängning ska ha kommit in till Tillväxtverket senast fyra kalendermånader efter det att den period om sex kalendermånader som följer av 6 § andra stycket inletts. I annat fall får inte förlängning medges.

8 §

När en sådan tidsperiod som avses i 6 eller 7 § har löpt ut, får föreskrifter enligt 5 § avse en tidsperiod som infaller tidigast 24 kalendermånader från den tidpunkt när tidsperioden löpt ut.

När en sådan tidsperiod som avses i 6 § första stycket eller 7 § har löpt ut, får föreskrifter enligt 5 § avse en tidsperiod som infaller tidigast 24 kalendermånader från den tidpunkt när tidsperioden löpt ut.

När en sådan tidsperiod som avses i 6 § första stycket, 6 § andra stycket, 7 § eller 7 a § har löpt ut får ett beslut om godkännande enligt 5 a § fattas tidigast 24 kalendermånader från den tidpunkt när tidsperioden löpt ut.

18 §

En ansökan om preliminärt stöd ska ha kommit in till Skatteverket inom två kalendermånader från utgången av stödmånaden. I annat fall får stöd inte lämnas för stödmånaden.

Vid stöd efter godkännande enligt 5 a § ska den första stöd-månaden infalla senast 45 dagar efter godkännandet. I annat fall får stöd inte lämnas.

37 §

Frågor enligt denna lag, utom frågor som avses i 5–8 §§, prövas av Skatteverket.

Frågor som avses i 5 a §, 5 b §, 6 § andra stycket, 7 a § och 8 § andra stycket, prövas av Tillväxtverket.

Tillväxtverket ska handlägga en ansökan om godkännande enligt 5 a § skyndsamt.

38 §

Beslut enligt denna lag överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten. Beslut enligt 5–8 §§ och beslut om sådant anstånd som avses i 63 kap. 23 § skatteförfarandelagen (2011:1244) får dock inte överklagas.

Beslut enligt denna lag överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten. Beslut enligt 5 §, 6 § första stycket, 7 § och 8 § första stycket samt beslut om sådant anstånd som avses i 63 kap. 23 § skatteförfarandelagen (2011:1244) får dock inte överklagas.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2020.

Förteckning över remissinstanserna

Efter remiss har yttranden över betänkandet Ett mer konkurrenskraftigt system för stöd vid korttidsarbete kommit in från Almega, Arbetsdomstolen, Arbetsförmedlingen, Arbetsgivarverket, Domstolsverket, Ekobrottsmyndigheten, Ekonomistyrningsverket, Fordonskomponentgruppen FKG, Föreningen Svenskt Näringsliv, Föreningen Teknikföretagen i Sverige, Företagarna, Förvaltningsrätten i Falun, Förvaltningsrätten i Stockholm, IF Metall, ILO-kommittén, Industriarbetsgivarna, Innovations- och kemiindustrierna i Sverige, Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering (IFAU), Juridiska fakultetsnämnden vid Uppsala universitet, Kammarrätten i Stockholm, Kommerskollegium, Konjunkturinstitutet, Konkurrensverket, Kronofogdemyndigheten, Landsorganisationen i Sverige (LO), Lantbrukarnas riksförbund (LRF), Livsmedelsföretagen, Länsstyrelsen i Norrbottens län, Länsstyrelsen i Västra Götalands län, , Medlingsinstitutet, Näringslivets Regelnämnd, Pensionsmyndigheten, Skatteverket, Skogsindustrierna, Statistiska centralbyrån, Statskontoret, Svemin, Sveriges advokatsamfund, Sveriges a-kassor, Sveriges ingenjörer, Tillväxtanalys – myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser, Tillväxtverket, Tjänstemännens Centralorganisation (TCO) och Unionen.

Därutöver har AB Volvo, BIL Sweden och Svenska Teknik & Designföretagen yttrat sig.

Följande remissinstanser har inte svarat eller angett att de avstår från att lämna några synpunkter. Riksbanken, Sveriges Akademikers Centralorganisation (Saco), Business Sweden, Facket för skogs-, trä- och grafisk bransch, FöretagarFörbundet, Försäkringskassan, IT&Telekomföretagen, Livsmedelsarbetareförbundet, Mellansvenska handelskammaren, Regelrådet, Sveriges Kommuner och Landsting (SKL), TRR Trygghetsrådet och Trygghetsfonden TSL.